

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

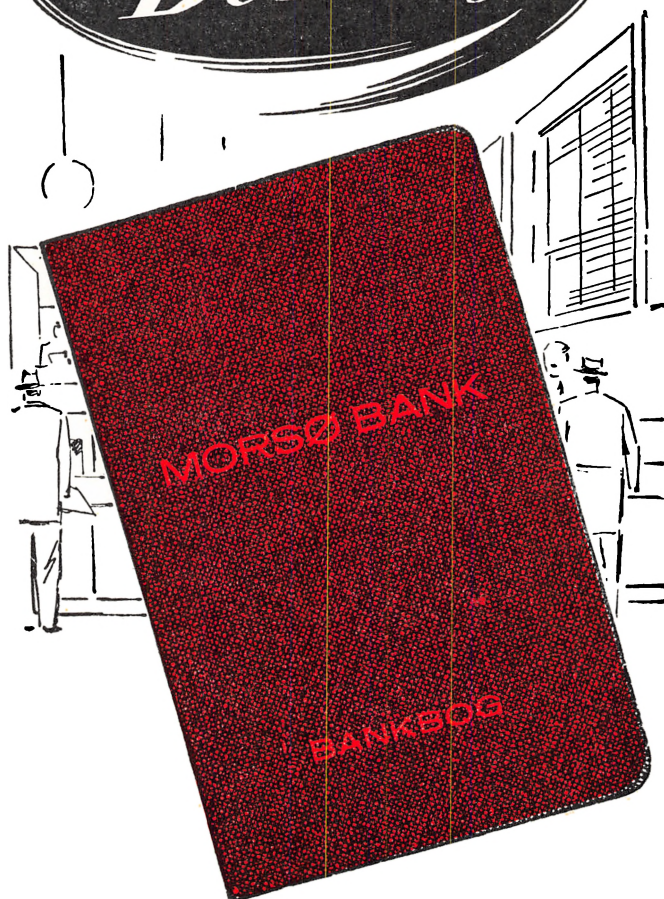
Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

JUL PÅ MORS

*En bog
De bærer*

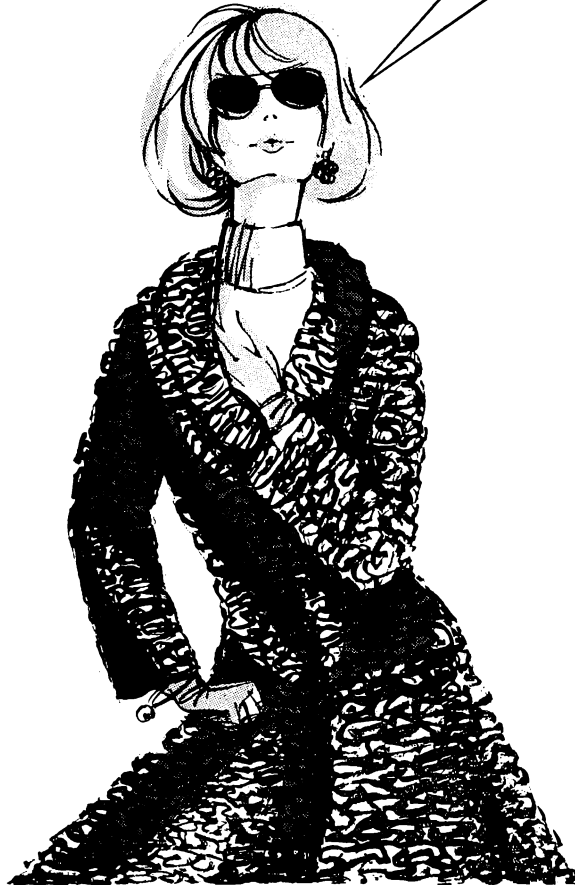

MORSØ BANK

Telefon 72 14 00*

Filialer: Glyngøre, Karby, Sundby og Ø. Assels

Prøv det! - så feminin, lun
og lækker føles kun en pels...

En lun og lækker
pels er en gave,
som vil glæde
enhver kvinde, ung
som ældre...

Kom ind og lad
os vise Dem vort
store udvalg i
elegante
pelskåber

Sælskindskåber — i meget
smukke skind, elegante fruefaconer og smarte
faconer til de unge 1785,- 1485,- **985,-**

Kalveskindskåber, sporty,
fikse og smarte faconer i rød og persianer-
farvet kalv..... 1185,- **985,-**

Kalgan og kalganben
et let og populært skind i mange sjove,
fikse faconer..... 885,- **595,-**

Persianerkåber i mange ele-
gante faconer i både sort og naturelgrå per-
sianer i smukke skind og fineste forarbejd-
ning 3600,- 2950,- **1885,-**

Persianerben, en meget stærk
og smuk kåbe i fikse fruefaconer **895,-**

Bisamkåber i smukkeste rygskind
og i elegante faconer 2450,- **2250,-**

NIELS JENSEN & SØN
☎ (077) 21577*

Julepynt

Kæmpeudvalg i alt til juletræet
og dekorationer

Kæmpeudvalg i prima knækfri
voksduge
samt alt i plasticduge

Skumgummisæder m./u. betræk

Forligger, Løbere, Kamintæpper
i ren uld

Alt i linoleum og vinylfilt, såvel
i tæpper som i metermål

Gulvbelægning

Vi kommer over hele øen og
giver gerne
tilbud uden forbindende

*Fornuftige
julegave-
ideer*

Alt i spøg og skæmt til nytår

MORSØ FARVEMØLLE

TELEFON 720988

INDHOLD

Et barn er født os	4
<i>Jørgen Thorsen</i>	
Nykøbing Mors Hospital	5
<i>Kr. Thøgersen</i>	
En aftentur ved Dragstrup Vig	11
Digt af <i>Morien Jensen</i>	
Bryllup i gamle dage	12
<i>August F. Schmidt</i>	
Sygehusets oprettelse	19
<i>P. Mariussen</i>	
Mit barndomshjem	22
<i>Kirstine Bech</i>	
Nykøbing Mors Børneasyl	24
<i>Valdemar Olsen</i>	
Jylland	27
<i>Harald Bech</i>	
Cykling i min barndom	30
<i>Edvard Nielsen</i>	
Cykelmærker omkring 1910	33
<i>Edvard Nielsen</i>	
Resedaen	34
Novelle af <i>Morten Jensen</i>	
Fra Limfjord til Østersø	39
<i>Ths. Sørensen</i>	
Nyt fra museet	41
Krøltop	45
Novelle af <i>Morten Jensen</i>	
Ordbog for Mors	54
Gåder for kvikke ho'der	55
Opgaver for børnene	55-56

Udgiver:

Nykøbing Mors KFUM

Redaktion:

*Holck-Andersen og
P. Maaetoft*

Tryk:

Morsø Bogtrykkeri

Forsidetegning:

*Harald Bech,
Vester Jølby gl. Skole*

5. ÅRGANG

Jul på Mors 1967

FOR FEMTE GANG udsendes „Jul på Mors“ i den nuværende skikkelse, hvorfor vi gerne vil benytte lejligheden til at bringe vor hjerteligste hilsen og tak til alle, der i de fem år har medvirket ved udgivelsen af bladet.

Tak til alle annoncørerne for forståelse, tak til alle, der har bidraget til bladet med et digt, en artikel o. l. Tak til alle, der uopfordret har sendt bidrag til bladet. Det glæder os hver gang, vi modtager en artikel, fortælling o. l. Og det er da også et af vore juleønsker, at flere og flere vil skrive til os. Kom med nogle gode oplevelser, en fortælling o. l.

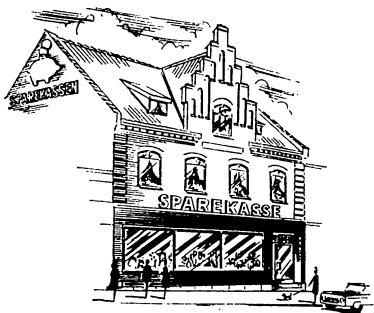
Der er også mange morsingboer ud over landet, der gerne vil have „Jul på Mors“ tilsendt. Det kan ikke klares i år, men til næste år, såfremt De senest 1. december 1968 indsender kr. 6,00 på postkonto nr. 5 93 58, K. F. U. M., Nykøbing Mors, så vil bladet blive tilsendt portofrit.

„Jul på Mors 1967“ uddeles gratis til alle husstande i Nykøbing Mors og kan desuden købes i kiosker og hos boghandlere.

Idet vi siger hjertelig tak til alle, som har bidraget til „Jul på Mors 1967“, ønsker vi alle morsingboer, både indenøs og udenøs, en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

Red.

Nykøbing M. og Omegns Sparekasse

LILLETORV

Filialer i:

Ørding

Ø. Jølby

Tæbring

„Et barn er født os - derfor: frygt ikke!“

MON IKKE MANGE FORÆLDRE, unge som ældre, husker den jublende fornemmelse, som fylder ens sind, når man kan fortælle det vidt og bredt: Vi har fået et barn. Den oplevelse lader sig kun dårligt beskrive, den skal opleves, thi glæden hænger sammen med, at det er et af livets største undere, man bliver vidne til – ja, et Guds under. Dette under sker slægt efter slægt, skønt der af og til tales om overbefolkning og deraf følgende børnebegrænsning og familieplanlægning som udtryk for, om det nu også er rigtigt og forsvarligt at sætte børn ind i en verden med millioner af flygtninge og sultende mennesker. Hvor tør ansvarsbevidste mennesker, spørger man, og ikke uden en vis ret.

Nu står julen atter for døren og forkynder sit gamle, men evigt nye budskab: „Et barn er født os . . .“. Hvor kunne Gud dog sætte sin egen søn ind i denne verden, som jo ikke var bedre dengang end nu. Hvor turde han? Svaret lyder: Jo, han turde, thi Gud er kærlighed, og kærlighed er at give. Kærlighed mellem mennesker (og her tænkes ikke på dyriske drifter) er noget meget smukt, men dog præget af selvished og krav. Guds kærlighed til sin skabning er ren og helt ægte, derfor ikke alene turde Gud, men han kunne ikke lade være at give os det største bevis på sin kærlighed: sin egen søn. „Et barn er født os, en søn er os givet“, Guds kærlighed er fuldkommen.

På denne baggrund lyder det også til os med englenes julehilsen: „Frygt ikke“. Mennesker dengang må have haft det nøjagtigt, som vi har det idag: de var bange og manglede glæden. Den danske, såkaldte kristne, juls største nød er måske netop dette, at vi er så bange, at vi ikke tør tage imod det budskab, som julen forkynder: „frygt ikke“, som noget virkeligt, men blot som et smukt gammelt sagn, der skaber en hyggelig ramme om julemad og -gaver. Julen blev det lyspunkt i året, hvor man nynnede på det gamle omkvæd: „Her er så rart i denne skov, her er slet ingen røvere“, for så at vågne op til realiteterne efter nytår med regninger og selvangivelser, Vietnam-krig og Mellemøstkrise. Så blev frygten akut igen og strammede sit greb om struben hårdere end før.

I julebudskabet ligger sandheden, den eneste sandhed. Jesus Kristus kom til verden for at frelse bange syndere, og et menneskeliv uden frygt og angst findes kun i samlivet med ham. Frygt ikke – tro blot. Dette er et *levende* håb for en dødsdømt verden.

Jørgen Thorsen.

Nykøbing Mors Hospital

Af
Kristen Thøgersen

Nykøbing Mors Hospital er et af de stiftsøvrigheden underlagte hospitaler. Det antages at være stiftet omkring år 1440 og har været et grundmuret hus, der for mange år siden er ødelagt, men af hvis rester man for nogle år siden under udgravninger i Nykøbing fandt noget af murene. I 1528 var det et ringe bindingsværkshus, 12 favne langt, hvori underholdtes 5–6 almisse lemmer, som fik deres underholdning af lærred, vadmel, øl og brød, flæsk og gryn samt tørv til brænde.

Kong Frederik I stiftede 1528 sålydende fundats: Wii Friderich med Guds Naade Danmarkis Norges Vendis og Gottis Koning ec. Giøre witterligt, at Vore kiere troe Undersaatter Borgemestere Raadmænd og meenige Borger udi Vor Kiøbstæd yekiøbing udi Morsøe haver ladet give Os tilkiende, hvorledes der er stiftet et Hospital udi deres Bye af gammel Tiid, som nu kaldes Hellig Gest Huus og er opbyggt af deres Forfædere Borger der sammestæds, til at holde fattige siuge Mennisker udi, som de haver bevist her for Os med nogle aabne beseglede Copier af Høybaame Fyrstis Kong Christophers Brev fordum Kongis udi Danmark, som de skulle være Formænd dertil at have det udi deris Værn og Forsvar og ingen anden, og beklagede dennem, at Prior og Convent udi Dueholms Closter der sammestæds haver forvældiget dennem dertil og taget samme Hospital til dennem, og det udi lang Tiid imod Rætt niudet, brugt og beholdet til deres egen Nytte og Behof med alle sine Tilbehøring, og ey deraf opholdet nogle fattige siuge Mennisker til Herberge, Klæde og Føde, som Stædet dertil er stiftet med det Gods der tilligger, Da paa det at saadan Guds Almisse ikke skal saa unytteligen fortæris og forkommis, og samme Hospital maae udi gode Maader opholdis efter dend Mening, som det først er stiftet: Da have Vi nu af Vor

synderlig Gunst og Naade undt og tilladt og nu med dette Vort obne Brev under og tillader, at forbemelte Vor Borgemestere og Raadmænd udi Morsøe maae og skal strax annamme til dennem fornevnte Hellig Giæst Huus med ald dets Gods Rente og Rettighed der tilligger og af gammel Tiid af Rætte tillagt haver, og med saa Skiel at de deraf skulle bygge og forbedre samme Hospital, holde der dend sædvanlige Guds Tienester med Messe og anden Tieneste, som der stiftet er, og skulle de skikke dertil tre eller fire goede agtede, formuende Dannemænd i deris Bye, som skulle stande samme Hospital for med Bygning, og op at holde siuge Mennisker af dend Rente, det tilligger, sammeledes af hvis Gift og Gave med Guds Almisse dertil gives, at opholde fattige siuge Mennisker, og skulle de samme som dertil skikkes, og til benefnte blive, giøre fornevnte Os Elskelige Borgemestere og Raadmænd god Rede og Regnskab 2de Tiider om Aaret een om Paasken, og en anden om Sangt Michels Dag, for hvis de oppebærer og igien udgivende vorder af ald visse og uvisse Rente til samme siuge Menniskers Nødtørftighed bliver optaget og igien udgivende vorder: Og skulle fornevnte Borgere, som samme Hospital forrestaae, holde det vel bygget i alle Maader og flye og opholde alle siuge og arme Mennisker, som der kommer og de holde og lade kunde til Mad, Øll, Klæde og angen Livs Nødtørftighed effter som skel kand følge: Thi forbyde Vi alle ehvo de helst ere eller være kunde, særdeeles Vores Fogder, Embitsmænd og besynderligen Eder Os Elskelig Hr. Prior og meenige Convent udi fornevnte Closter, effterdi Vi som En Konge i Danmark er rætte Patron dertil og I ingen Rettighed haver dertil, uden hvis I uden Kongernes i Danmark Vore Forfædres Samtykke haver forhvervet med Uret af Paverne udi Rom, og veldeligen med Dom og Band tager Eder til, Eder her efter ydermeere udi nogen Maade med fornevnte Hellig Giæst Huus og Hospital med hvis Goeds og Rettighed dertil lægger, at hindre, hindre lade, møde, aalatzte eller Forfang at giøre i nogen Maade, dog beholde Vi Os og Vore Efterkommere Konger udi Danmark, udi disse Ereder at forbedre eller formindske effter som Behov Giøres og Tiidens Leylighed tilsiger.

Givet paa Vort Slott Gottorp, feria secunda post Circumcisionis Domini Aar 1528.

De førende mærker:

Bang & Olufsen

Fjernsyn, båndoptagere, radio, pladespillere, transistorradio, højttalere, stereoanlæg

Eltra

Fjernsyn, radio, båndoptagere, radiogrammofoner, stereoanlæg

Dux-Aristona

Fjernsyn, pladespillere, båndoptagere

Grundig

Båndoptagere, transistorradio

Schaub-Lorenz

Transistorradio

Telefunken

Båndoptagere, transistorradio

Philips

Radio, pladespillere, transistorradio

Radio-centralen

v. HANS JØRGEN BAK · ALGADE 18 · TELEFON (07) 720620

Vi er leveringsdygtige

i alt

hvad angår

moderne gulv-
og bord-
belægning

^{A/S} **Nykøbing Nye Tømmerhandel**

Grønnegade · Nykøbing Mors · Telf. (07) 72 14 55

Ovennævnte fundats udstedt af Kong Frederik I er et meget interessant dokument, der jo tydeligt viser, at munkene på Dueholm kloster i tidens løb havde tilranet sig al magt over hospitalet og nydt godt af de flydende indtægter ved samme hospital, så de mennesker, der rettelig skulle hjælpes, intet fik, og man forstår godt borgernes harme og deres klage til kongen over den behandling, der var sket hospitalet, og Kong Frederik satte jo i denne fundats tingene på plads, så det blev byens borgere, der fremover fik pligt og ansvar for, at hospitalet fungerede, som det skulle.

— — —

Nykøbing hospital blev i årene fremover fra 1528 et rigt hospital. Skiftende konger gav af deres kongetiender til hospitalet, således kong Christian III henlagde kronens part af korntienden fra Karby sogn, som beløber sig til 1½ læst byg, 1 pund rug, 4 pund havre. Kong Frederik II henlagde til hospitalet kongens part i kvægtiende fra 27 sogne på Mors, nemlig Karby-Hvidbjerg-Rested, Outrup-Tæbring-Rakkeby-Ø. Assels-V. Assels, Sundby, Sejerslev, Ejerslev, Jørsby, Dragstrup, Skallerup, Frøslev-Møllerup, Vejerslev, Blidstrup, Erslev-Ørding, Flade, Draaby, Galtrup, Ø. Jølby, Alsted, Bjergby.

Ikke blot kongerne henlagde tiender til hospitalet, men også byens borgere og rådmænd satte sig et minde ved at oprette et legat, der enten skulle forvaltes af hospitalet eller i andre tilfælde hospitalet skulle nyde renterne af legatet. Et af disse legater er ejendommeligt i dag set med nutidens øjne, idet grosserer Anders Nielsen, København, i 1814 stifter Niels Josephsons legat til den danske skole i Nykøbing med 2000 rdl., der blev prioriterede i den Nykøbing hospital tilhørende Karby sogns korntiende, hvoraf der tillagdes skolelæreren 25 tdr. byg efter kapiteltakst eller højst 200 kr.

Dette legat til skolelæreren har det sin vanskelighed i dag at administrere, idet Nykøbing folkeskole er den største i landet med ca. 2000 elever og vel omkring 80-90 lærere, så problemet med at give det til skolelæreren har kun kunnet løses ved at indbetale de 200 kr. til byens kasse og så lade byrådet have ansvaret for, at de 200 kr. kommer rette vedkommende i hænde. En opgørelse foretaget den 17. januar 1845 viser, at hospitalet på daværende tidspunkt havde følgende indtægter:

Tdr. Skpr. Fdrk.

A. Korn, som ydes in natura, nemlig konge-, korn- og kvægtiende af den del af Karby sogn efter kgl. konfirmeret tiendeforening, byg	180	3	
Konge-kvægtiende af Alsted sogn og Tøving by i Galtrup sogn	4	3	3
	184	6	3

BLIKKENSLAGERARBEJDE

*vand - gas
sanitet
centralvarme*

Chr. Pedersen & Sønner

Algade 10 . Nykøbing Mors . Tlf. 72 01 29

De kører bedst på en

Hamlet cykle

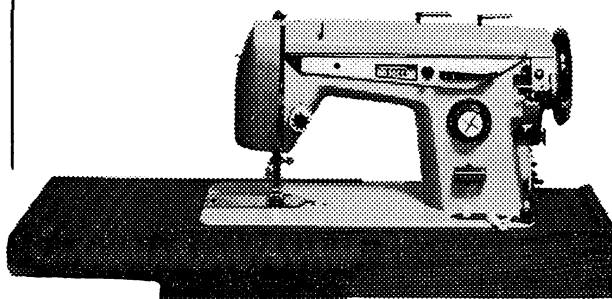
De får den hos

Chr. Pedersen & Sønner

Central Cykleforretning

Algade 10 . Nykøbing Mors . Tlf. 72 01 29

PHOENIX . CONSUL . ROYAL symaskiner

Håndmaskine kr. 295,- pr. md. 25,-

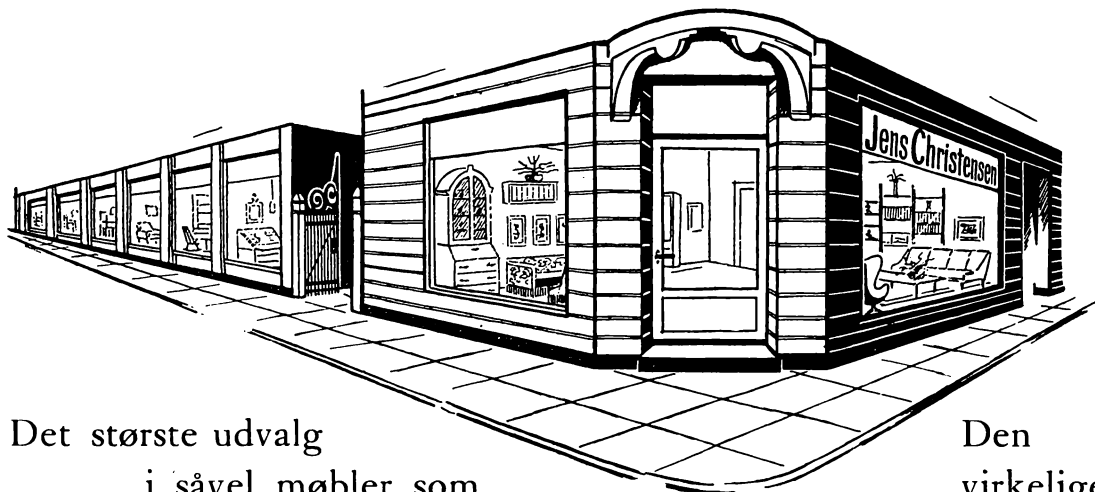
Zig-zag . . . kr. 585,- pr. md. 55,-
i luksusudstyr

Let at betjene, stedsevarende garanti

Symaskinecentralen

Nygade 17, Nykøbing Mors, tlf. 72 05 65

Import:
Nordjysk Symaskineimport A/S, Nykøbing Mors, tlf. 721811

Det største udvalg
i såvel møbler som
gulvtæpper

Den
virkelige
fagmand

JC MØBLER

v. H. Christensen . Møbelarkitekt . Havnegade 6 . Telefon 720192

Mejeriet

Engholm

NYKØBING MORS

TELEFON 720537

B. Korn, som betales efter kapitel- takst, konge-, korn- og kvægtiende af den øvrige del af Karby sogn, byg ...	7	3	1
Konge-kvægtienden af den del af Vejerslev, Blidstrup, Sejerslev, Ejer- slev, Flade, Ørding, Lejerslev og Ou- trup sogne efter kgl. konfirmeret ti- endeforening	14	6	1/2
Resten af konge-kvægtienden af Ljør- slev, Ørding, Vejerslev, Flade og Sejerslev samt af Øster Assels, Vester Assels, Hvidbjerg, Redsted, Tæbring, Outrup, Rakkeby, Frøslev, Mollerup, Galtrup, Øster Jølby, Bjergby, Sdr. Draaby, Jordsby, Dragstrup, Skalle- rup, Solbjerg og Sundby sogne, som er bortforpagtede for	26	3	2
	48	4	3 1/2

C. Pengeindtægter:

	Rbd.	Mk.	Sk.
Anpart af Harritslev sogns konge- tiende	14	3	8
Leje af hospitalets jorder	36	4	4 1/2
Renter af stiftelsens kapitaler: 9154 rbd. 35 sk. à 4 pct., 366 rbd. 1 mk. 0 sk. 270 rbd. à 3 3/4 pct., 10 rbd. 12 sk. ...	376	1	12
Tilsammen i penge	427	3	8 1/2

Hospitalet skulle give understøttelse til 26 værdige trængende i Nykøbing by, fortrinsvis gamle borgere eller borgerenker. Disse inddeltes i tre klasser, nemlig: a. I hospitalet indtages 12 lemmer, nemlig fruentimmere, som hver skulle have 26 rdl. om året, der udbetaltes med 2 rdl. pr. måned samt 2 rdl., der udbetaltes om efteråret beregnet til slagting samt fornøden ildebrændsel.

Disse fruentimmere, der tildeltes dette legat, forpligtede sig til at tage ophold i hospitalet og kunne ikke overdrage denne ret til andre. I sygdomstilfælde nød de lægehjælp og medicin for stiftelsens regning, men skulle i øvrigt pleje hinanden indbyrdes, hvorfor man da også lod dem dele stuer to og to, idet man regnede med, at der nok var én, der var rask og kunne hjælpe den medlogerende på værelset.

Sognepræst og kapellan havde pligt til at se til de gamle og være sjælesørgere for dem, men skulle ikke gøre dette gratis, idet der var tillagt dem hver 6 rdl. om året for denne opgave, medens degnen fik 10 rdl. for at holde andagt i hospitalet hver søndag eftermiddag. Lægen og forstander var hver tillagt 10 rdl. om året for deres indsats.

b: Til understøttelse uden for hospitalet gives adgang for 14 personer af begge køn, hvoraf 4 kunne få 25 rbd. årligt, og

c: 10 personer 16 rbd. årligt.

Stiftsøvrigheden blev tidligt bestemt til at være stiftelsens direktion, medens inspektionen skulle være sognepræsten, byfogeden og en af byens borgerrepræsentanter. Inspektionens medlemmer skal efter fundatsen skiftevis månedlig eller kvartalsvis flittigt besøge hospitalet for at påse, at dette er i forsvarligt stand og at den fornødne orden og renlighed iagttages. Det overlades til hospitalets direktion efter indstilling fra inspektionen at vælge hospitalets forstander.

I hospitalets reglement er meddelt følgende:

„Opfører et Hospitalslem sig slet, bliver dette af Sognepræsten paa Inspektionens Vegne at advare, og, dersom saadan Advarsel ei frugter, ved Direktionens Resolution, efter Inspektionens Indstilling, efter Omstændighederne at udsætte af Hospitalsbygningen eller fratage den tildelte Portion, og henvises det da i fornødent Fald til Forsøgelse af Byens Fattigkasse“.

Dette afsnit i reglementet kan dog ikke ses at have været brugt de sidste mange år.

Hospitalets bygninger var i 1866 så forfaldne, at inspektionen besluttede at købe en rigmandsbolig i Toftegade i Nykøbing og omforandre denne bygning til hospital. Denne bygning er nu ved at være udtjent og vil meget vanskeligt kunne restaureres, så inspektionen har de sidste fire-fem år arbejdet med planer om at bygge et nyt hospital, og forskellige udkast og ideer har været fremme, uden at inspektionen på nuværende tidspunkt er nået til et endeligt resultat.

I det nuværende hospital er der bolig for 8 damer og et pedelpar, hvor pedelfruen har stillingen som gangkone og ansvaret for renholdelse af gange og trapper samt pleje og passe de syge og svagelige. Damerne har ligesom i Helligaandsklosteret i Aalborg fæles køkken, idet der i boligen er tre køkkener, så to-tre er fælles om et køkken, hvor de har deres egne gasapparater og køkkenskabe og en god mulighed for dagligt samvær og samtale under fremstillingen af dagens måltider, en ordning der afskrækker ansøgere til ledige boliger i hospitalet, men som de efter indflytning bliver meget glade for, idet de jo derigennem daglig har omgang med andre og ikke kommer til at føle sig så ene, som måske kan være tilfældet i en selvstændig lejlighed i en opgang. Der er en ret stor have til hospitalet (sydvendt), og denne er inddelt i tre dele, hvor damerne har en stor blomsterhave med skyggefulde pladser, så der er hyggepladser, når vejret er dertil, ligesom der er tradition for, at damerne får en buket fra haven hver lørdag, og der bliver ligeledes plantet to rækker kartofler til hver af beboerne, så de på et tidligt tidspunkt kan få nye kartofler, en anden del af haven er forbeholdt pedelparret, medens en tredjedel er udlagt til forstanderen, også en gammel tradition.

En gaveidé?

*
*
*

— Ja, så har Fotomagasinet et væld af tilbud, gaver, der gi'r varig glæde og i alle prislag - til unge og ældre - - så se ind til os i Ågade, måske har vi den helt rigtige

G A V E I D É

foto-magasin^{et}

Ågade . Nykøbing Mors . Tlf. 72 10 30
Foto . Kikkerter . Grammofonplader

Aagades Slagterforretning

✱

Suhl Telefon 72 02 58

Barnevogne

i bedste kvaliteter til Danmarks billigste priser

Kravlegaarde og højstole udlejes

Indlevering til Klits vaskeri

MORSØ

Barnevognscentral

Grønnegade 15 - Algade 20 . Tlf. 72 14 50

... alt
billigst
i

Nørregades

Møbel- & Tæppelager

Nørregade 23 . Telefon 72 03 64

De nuværende beboere har gratis husleje, lys og gas, medens de selv må sørge for opvarmningen, der sker ved kakkellovne i lejlighederne.

Hvervet som forstander for Nykøbing hospital har gennem årene været betragtet som noget af en æresstilling, og gennem mange år været besat med en af byens forretningsmænd. Den mest kendte var vel nok afdøde isenkræmmer Vilhelm Bang, der i en lang årrække var hospitalsforstander og satte megen pris på denne stilling, så han i stedet for at benævne sig som isenkræmmer eller købmand altid kaldte sig hospitalsforstander. Vilhelm Bang havde stor omsorg for de gamle mennesker på hospitalet og gjorde en stor indsats for at skabe så gode kår for dem som muligt. Det var da også en stor skuffelse for ham, at han skulle træde tilbage som forstander, men der kom et justitsministerielt cirkulære, der bestemte, at hvervet som forstander skulle fratrædes ved det fyldte 70. år, og på det tidspunkt var Vilhelm Bang 88 år. Det blev så bestemt, at han skulle have lov at sidde et år endnu, men så skulle det også være slut.

— — —

Dette var beretningen om Nykøbing Mors hospital, der vel ikke har så smukke og gamle bygninger som Helligaandsklosteret i Aalborg, men en interessant historie om den betydning, hospitalet har haft i Nykøbings historie lige fra årene omkring 1440.

I DETTE nummer af „Jul på Mors“ er der et digt, „Dragstrup Vig“, og en lille novelle „Resedaen“, de er skrevet af Morten Jensen, der igennem mange år var friskolelærer i Dragstrup. Han var født på Sjælland 26. august 1842 og døde 22. maj 1924. Han ligger begravet på Frimenighedens kirkegård i Øster Jølby.

Han skrev mange virkelig gode børnebøger, en del skuespil og mange digte, som nu næsten er glemte.

Vi vil gerne i forbindelse med folk, der har nogle oplysninger om Morten Jensen. Hvis der er ældre mennesker, der har nogle af hans bøger eller digte, vil biblioteket i Nykøbing meget gerne modtage dem, så de kan blive opbevaret for eftertiden.

Henvendelse kan ske til P. Maetoft, Tingvej 9, eller til Holch Andersen på gymnasiet.

En aftentur ved *Dragstrup Vig*

Af Morten Jensen

Hvor i verden kan man finde
bedre sted end dette her,
hvor de raske vestenvinde
luften gør så ren og skær,
så man den med lyst kan nyde,
drage ånde frisk og let,
og med frejdig sind udbryde:
„Gud ske lov for denne plet“.

Lyngens mange millioner
blomster dufter her i fred,
lærken under jubeltoner
daler lystigt til dem ned.
Blomst og fugl hinanden møde
på den tørre, magre grund,
takker Gud for liv og føde
i den svale aftenstund.

Og når hen mod vest vi skuer,
klares vore øjne op,
bølgerne i brede buer
drager frem i sluttet trop,
let på deres rygge gynger
hvide svaner mod os hen,
bruser og vemodigt synger,
men forsvinder så igen.

Hist de grønne bakker skråner
med en venlig blomstersti,
vigen deres billed' låner
og forelsker sig deri,
let den dem på foden stænker
med sit friske, klare vand,
hvad den føler, hvad den tænker,
skriver den så blødt i sand.

Solen i de gyldne klæder
daler i sin yndighed
mellem fjerne bakkekæder,
og forsvinder så i fred,
mens dens rosenskær ret bliver
til et herligt maleri,
som en følelse os giver
af den ægte poesi.

Tapet **Tapet** **Rakkeby**

Stort udvalg i
moderne tapeter
Billige priser

Rakkeby **Købmandshandel**

Telefon
Tæbring 14

Holger Clemmensen

morsø-korn

Kolonial
Foderstoffer
Gødning
Brændsel

Nykøbing Mors

Havnegade 15 . Tlf. 720045 - 720166

Bryllup i gamle dage

AF AUGUST F. SCHMIDT

AF FORSKELLIGE HÆNDELSER kunne unge kvinder skønne over, hvorledes det i fremtiden ville gå dem i deres forhold til det andet køn. Når to ugifte kvindfolk maler malt, og de så bliver færdige, lægges mærke til, om kværnen bliver ved at rende lidt rundt, når den sidste har sluppet den. Fra den side, stangen vender hen til, når den standser, skal den pige få sin mand. Til stankelbenene siger man: Møller, møller, møllemand! Vis mæ, hvor mi kjerrest er, hellers rykker a både loer å bien a dæ. Så peger den med et ben i den retning, hvor kæresten er. Når

pigerne sad og kartede, lagde de mærke til, hvem der blev først færdig. Den skulle så have den første karl, der kom ind ad døren. Den, der blev sidst færdig, skulle have en enkemand. Når en pige spinder høren af sin rok lørdag aften, skal hun have den første ungtkarl, der kommer. Finder man en ært med ni bær i (ærtebær), hænges den over døren. Den første karl (eller kvinde), der kommer ind ad døren, skal de have. Man må ikke komme fløde i kaffen før sukkeret, thi så bliver man aldrig gift. En kvinde må passe på, at hun ikke taber sine hårnåle; for hver hun taber, mister hun en frier. Så mange trin, man går uden den ene sko, men med den anden på, skal man gå år ugift. Bliver lysene, pigens støber, knavvere, får hun en knavvere mand. Man siger også en grøftere mand (en, der ikke er glat i ansigtet). Ser en ung pige sig selv i en spand vand, skal hendes kæreste drukne (Skallerup). Et tællelys kunne undertiden, når det var tændt, danne en hank opefter, det var en

at den, der har sparet penge op, er bedre rustet til at imødegå modgang, hvis sådan skulle indtræffe, og med den høje rente er problemet værd at beskæftige sig med. Det giver selvtillid at have en reserve i ryggen.

En god bankforbindelse er penge værd.

MORSLANDS FOLKEBANK

AKTIESELSKAB

„brujhank“, der betød bryllup (Morsø Aarvog 1927, 99). I fåret er der et ben, som kaldes brudebenet. Den, der kan synke det helt, er giftefærdig, kan stå brud så snart det skal være (V. Assels). Hvis man er god mod katten, får man godt vejr på sin bryllupsdag. Derfor ser man ofte tjenestepiger er milde og gode over en kat. Når man ridser sig i fingeren og kommer en dråbe blod i en kop kaffe eller andet, og giver det til en anden, da vil den sidste, der drikker det, fatte kærlighed til den første, som giver drikken (Tødsø).

*Bojler å gilder de ær de helst a vild',
barre å plåww kommer åller i mi håww,
swebb å tæmm vel a så gjår fåglæmm.*

*No vil ed te å rææn, så blywer ålld wå pigger pææn,
no vil ed te å gi wand, så for ålld wå pigger mand.*

Falder der ormstage eller sav (☉: ormemel) ned fra træ på en, skal den til bojel. Når så brylluppet mellem et ungt par var bleven bestemt, skulle man til præsten og have tillysningen ordnet. Kr. Søndergaard fortæller herom således: „Når præsten en lørdag eftermiddag så tre mænd, to ældre og en yngre, komme ind i gården og op te æ stuedar, vidste han nok, hvad det betød, nemlig tillysning for et par unge

folk. Præsten blev straks i godt humør; der var jo udsigt til et stort offer. Og efter endt forretning kom fru en ind og bød på vin og kager. De tre mænd fulgtes så ad til brudens hjem og blev opvartede med god mad og drikke. Det lille forlovelsesgilde foregik på Mors i al stilhed. Det kunne nok hænde sig, at en karl kunne være lidt nervøs, når han var ved præsten at bestille bryllup. I sin forfippelse kom karlen til at udtrykke sig således: „Kan a et gi fåer en dåes blæver fur en plæver?“ Han mente, at han ville give en dags mudder til tørveæltning for brudevielsen. Brudetalens godhed afhang forhen en del af, hvor meget folk ville betale præsten for den. Da Povl Kløv fra Mellem Jølby skulle giftes, spurgte provst Møller, Solbjerg (1853–1867), hvor meget han havde tænkt at betale for vielsestalen; hvortil Povl Kløv (han læspede) svarede: „A vil gi Dem 4 mark for en kristelig brudevielse, men djer skoser og streger kan De behold for Dem sjel, dem vel a et sto å hør o“. De første tre søndage efter aftalen med præsten lystes der fra prædikestolen, og til den mellemste af disse var det skik, at de forlovede gik i kirke. Var det et par velhavende gårdmandsbørn, der blev gift, varede brylluppet sommetider 3 dage. I brudens hjem var der så stor travlhed de sidste 14 dage før brylluppet. Der skulle pudses og gøres rent alle vegne, der skulle slagtes, bages, brygges o.s.v.

Brændsels- foreningen

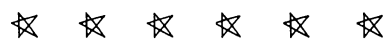
Telefon 20218

*fast og flydende
brændsel*

JULEGAVERNE 1967

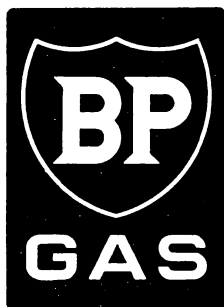
Enhver husmoders ønskedrøm er en gave med varige goder, og den finder De bedst i el-butikken i Ågade

Quist & Søn

Aut. El-installatør
Telefon 721518

Gaskomfurer
Vandvarmere
Køleskabe
Vaskemaskiner

MORSØ
DEPOT

E. Mikkelsen, Fruevej 48, tlf. 72 13 94

...give gaver
gå til guldsmed...

* * * * *

DET STORE UDVALG I

Ure

Guld

Sølvplet

Sølv

Tin

finder De bedst hos

Munksgaard

Telefon 72 01 94 . Nykøbing Mors

A. Kramer Kristiansen

Østergade 9, Nykøbing Mors, Telefon 72 08 11

Moderne kompressor-
anlæg til
nedbrydning

Gravemaskiner
og kraner

Udlejning af moderne
stilladser
til alle formål

Nybygninger

Omforandringer . Reparationer . Kloakarbejder

A/s Wetrok ønsker alle sine venner
på Mors en glædelig jul!

Wetrok rengørings-
maskiner og rationali-
seringssystemer
anvendes på offentlige
institutioner.

Udgifterne nedbragt
med ca. 30 pct.

A/s Wetrok

Amagerbrogade 300 . København S
Telf. (01) 50 63 03

De sidste otte dage var æ kokkekvon tilstede og gav sine ordrer. Mindst otte dage før gildet skulle æ bemand ud; det var enten manden selv eller en mand af nærmeste familie. Han havde meget at iagttage; thi alt skulle gå sømmeligt til efter skik og brug. Straks han er kommet ind, skal han fremsige sin indbydelsesremse. Kr. Søndergaard meddeler byderemsen således: „Jeg skal hilse fra både de unge og de gamle te Kræn Hansens, om I vil komme og spise frokost og drikke kaffe med dem på fredag formiddag kl. 10, følge dem til kirken og høre en brudevielse, og så følge med dem hjem igen og få et måltid mad, og så blyv ve dem så læng som I lyster“. Omkring 1918 lød remsen således i Sundby: „A skuld helsen fra N. N.s om I ville værsgo og komme over i djer hjem kl. 1 og spise frokost og så følge med dem til kirke og høre en god brudevielse og bagefter følge med dem hjem og få spise og bagefter danse, og så forresten blive ved dem så længe æ lys kan brænd og æ tap kan rend“. I Nykøbing hed bedemanden i 1860'erne Knackergaard og var egentlig rokkedrejer. Han bød til bryllupper, barnedåb og begravelser. Efter at bydmanden havde afleveret sin remse, sagde folkene: „Tak fur æ bui“, og konen sagde så: „Væ så gue og kom fræ æ dar og fo dæ en sæed“. Så blev han både „bænket og skænket“. Inden han gik, sagde han: „Så vil I nok stå mæ æ bui te“, hvortil der svarede: „Ja tak, de skal vi nok“ (Ovtrup). Et stort bryllup var et „sammenskudsgilde“. Nogle dage før højtidensdagen blev en pige sendt til bryllupsgården med „sending“, der som regel bestod af et par høns, et par snese æg, et par pund smør, et fårelår og en rullepølse. Pigen blev beværtet med mad og kaffe og fik et par kovringer og nogle småkager med i den tømte kurv (Kr. Søndergaard). På bryllupsdagen må det gerne regne, det regner da guld i brudens skød. I god tid om formiddagen mødte brudgommens familie og naboer i hans forældres hjem for å ta æ fæistmand ud. De indtog en let lille frokost med en kop kaffe, og så kørte de til gildesgården for at møde til bestemt tid sammen med de andre gæster. De først ankomne var spillemændene. Inden de gik ind, meldte de festens begyndelse med et blæsestykke på klarinet og horn. I hast spiste spillemændene noget mad og indtog så deres post udenfor døren. De ankommende gæster modtoges med musik. Hver gæst blev straks budt en snaps og en kage; kvinderne fik et glas vin til kagerne. Ved et bryllup, hvor S. C. Bach som dreng var til stede, mødte præsten, som også var provst, i brudehuset før vielsen for at hilse på brudeparret, og blev i den anledning indbudt på kaffe, hvortil provsten svarede nej tak. En større gårdmand, der som gæst var til stede, svarede med tordenstemme: „Jou, ves jou! Provsten ska ha kaffe, for Di er en mand, der præiker ud af alle lyvsens kræfter“. Derefter tilføjede manden ganske

højtidelig: „Lad os fryde os i vore unge dages vår, og plukke glædens roser før de forgår“. Umiddelbart før gæsterne skulle køre til kirke, blev der spist frokost, og der blev drukket kaffe, hvorfor skafferen og opvarningspigerne havde meget travlt. Inden de kørte, mødte skafferen med en lang liste og råbte op, hvem der „ofre med hinanden“. Der skulle nemlig gås parvis ind og ud af kirken og op til alteret med offeret. Det tog tid at få alt dette ordnet, og i den sidste halve time før kirketid var der et forfærdeligt virvar. Forriderne var allerede taget afsted, de skulle nå kirken og tilbage igen til brudefølget tre gange og på hjemvejen ligeledes tre gange mellem toget og bryllupsgården. På de første vogne sad forgangspigerne og ungarlsførerne, dernæst brudeparret og brudepiger, så de to musikere med deres blæseinstrumenter, hvormed de ved hvert hus og hver gård måtte give et lille stykke, og så alle de andre efter familieforhold, rang og stand. (Musikanterne skulle kun spille, når man kørte opad bakke; det gav brudeparret lykke, meddeler en opt. i DFS). Det bragte også lykke for brudeparret, at der blev kastet en sko eller træsko efter brudefølget.

Pastor A. Thaning meddeler, at det var skik i Vester Jølby, „som så mange andre steder i Jylland“ – at præstemadammen smykkede bruden. Fru Thaning blev da også anmodet om at besørge denne gerning. Hun fremdrog af sin egen pynt, hvad hun syntes at være passende for den ældre pige, der skulle vies, tog tillige en skuffe frem med, hvad hun havde bevaret af sin tidligere brudestads, om en eller anden blomst skulle være anvendelig. Der lå i denne skuffe af fordums herlighed både roser og nelliker; men især var der en rød syren, der stak bruden og den kone, der var præstekonen behjælpelig, svært i øjnene. „Min kone smykkede hende nu på det bedste efter sin smag og anbragte så en blomst på det mest passende sted og mente, at hun dermed skulle være færdig; men konen sagde: „Synes madammen ikke, at den blomst ville klæde godt?“ Så kom da den med. „Men synes madammen ikke, at denne her, om vi måtte få den, ville pynte svært på den anden side af håret?“ Så kom den også med. Bestandig skævede konen hen til syrenen og sagde endelig: „Om madammen nu ville lade os få den dejlige blomst med, for at man ikke skulle tro, at hun ej undte bruden den skønneste af alle „urterne“. Med stor besvær og kunst fik hun anbragt denne blomsterskare nogenlunde heldigt. Men da så konen forlangte, at der skulle anbringes et ravhjerter – og deraf havde man endda to – både foran og bagpå og et sølvhovedvandsæg på brystet, opgav min hustru ævret og lod konen råde. Da nu bruden var således smykket, og både hun og konen var meget tilfredse, bad min kone mig om at komme ind for at hilse på hende. Jeg tror, at det var meget godt, at jeg så hende

Giv en god julegave

fra byens førende
forretning inden-
for bøger, foto og
fyldepenne.

Gladelig

Jul!

H. HANSENS

Boghandel

TELF. 721777 . NYKØBING MORS

Julegaver til hele familien

i

ALGADES

VAREHUS

**op ad vindeltrappen -
til masser af smart tøj!**

førend for alteret, da den usædvanlige pynt måske ville have været for påfaldende, så jeg kunne gå fra kontenancen. Brudens moder, en herlig gammel kone, takkede min hustru, fordi hun havde pyntet bruden så pænt og ikke udmajet hende alt for meget, hvad der ej ville passe sig for en ældre pige“. – Så snart en brudeskare var ankommet til kirken, ordnede følget sig parvis efter den foreskrevne orden og marcherede efter musikkens toner ind i kirken. Efter en salme og præstens tale fandt vielsen sted. En enfoldig brudgom skulle på det tredje spørgsmål („om du vil leve med hende i medgang og modgang“ o.s.v.) i stedet for et „ja“ nok så troskyldig have svaret: „Det ska der et blyw nøj ivej fuer“. En del af byens folk var blot taget til kirke for at „skue brui-folk“ m. v. Begik én en fejl, blev der talt om det i lange tider. Det samme gjaldt ved barnedåb, hvis gudmoderen eller en af fadderne gjorde noget forkert. Under bryllupsmåltidet sad brudeparret for midterbordet overfor præst og degn. Maden bestod først af suppe, som serveredes i pæne suppefade, derefter steg, som degnen og et par af de „villeste“ koner parterede. (Ved et bryllup i V. Jølby, som pastor Thaning var med til, fik de suppe på al slags kød, oksekød, lammekød og fjerkræ; derefter kødet med peberrod og saltet fisk, torsk og helleflynder. Her gjordes en pause, og mændene tog deres tobakspiber frem. Derefter serveredes risblomme (grød og ris-mel) med mjød, steg og svedsketærte.

Der var en meget livlig samtale under måltidet og flere handeler blev sluttede. Når stegen var sat til livs, blev der budt risengrød på tallerkener med godt øl til. (Ved et bryllup på Mors i 1922 skete det, at brud og brudgom ved bryllupsmiddagen kom til at spise suppe, der var øst op af samme terrin. To

brudefolk må ikke spise mad fra samme fad, ikke tage brød af samme bakke, ikke drikke noget, der er hældt op af samme flaske o.s.v. Denne regel må bryllupsopvarterne nøje overvåge). Tilsidst blev der budt vin og kage – kagen blev ikke spist, men pakket pænt ind i et lommelærklæde og taget med hjem til børn og tjenestefolk. Under bryllupsmåltidet holdt præsten ofte en tale til brudeparret. Ved slutningen af måltidet kom en opværtningkone ind med en brækket ske, som hun flyede præsten, idet hun sagde: „Vor kogekone har været så uheldig at brække sin ske, vil I ikke nok hjælpe hende til en ny“. Under skæmt og latter gik tallerkenen så rundt, og hver lagde sin skærv. Sommetider gik også „æ spillemandsfad“ rundt. Med dette hovedmåltid, som varede et par timer, var den alvorlige del af festen forbi. Slemme kunne det blive, hvis køksen havde været uheldig med maden. Ved et bryllup, som musiker Poul Riis i Rakkeby engang spillede til, blev alle gæsterne syge, nogle straks efter middagen og andre om aftenen; mange ret alvorlig. Men man hentede ikke læge. Man holdt sig til, hvad der stod i en vise:

*„Og bliver jeg af feberen svag,
så ta'er jeg mig en dram,
og kommer der læge til mig hen,
jeg agter ikke ham.*

*Jeg ved min egen medicin,
det er og bliver brændevin.
Jeg er, som jeg var født påny,
og feberen må fly“.*

Efter spisningen blev storstuen ryddet for borde og bænke. Spillemandene stemte violinerne, og dansen

SKAL DE HAVE

nye sko

SÅ GÅ I

Mini Sko

Danmarks
billigste skoforretning

*

Telefon 72 12 13

Billig rens

Bedre rens

Kemo-Rens

Grønnegade 20 . Nykøbing M.
Telefon 72 12 32

Cykler . Knallerter

Stort udvalg

COLE Cykler

Fruevej 95

Nykøbing Mors

Tlf. 72 07 51

Skal De bygge?

se da vore
prøver på

maskinstrøgne

blødstrøgne

børstede

prægede

gule og røde

FACADESTEN

Morsø Teglværker A/s

Telf. Nykøbing Mors 721655

Skal De bygge?

forhør da vore
priser på

Mørtel

Klinkerbeton

ISO-dæk

Fundablokke

Betonrør Δ 337

Vinduesoverliggere

Klinkerplader

m. m.

Morsø Mørtelværk og Betonvarefabrik

Telf. Nykøbing Mors 721655

begyndte med, at bruden skulle danses ud af pigernes lag, hvilket var degnens sag. Der blev spillet en sagte vals, degnen bød bruden op, valsede nogle få omgange rundt og afleverede hende så til brudgommen, som også dansede nogle omgange, medens alle de andre så til. Herefter var der så „frit slag“. De unge dansede, mændene spillede kort, og de ældre koner snakkede. Men efter kaffen, hvortil der blev serveret dramme, og særlig efter punschen, som kom ind i fade, steg humøret kendeligt. Der blev holdt korte taler, sunget viser, drukket skåle for brudeparret, vært og værtinde m. fl. Skålsangen blev sunget, og når musikken atter spillede op til dans, kom der sådant liv i de gamle, at de brød op fra punschebordet, trak deres koner med op i dansestuen, smed frakken og valsede lystig rundt trods de stive ben og stive støvler, stampede i gulvet, slog hånden mod loftet, medens de unge så til og morede sig derover. Henad morgenstunden dækkedes frokostbordet, som regel saltet torsk med sennepsauce og diverse dramme. Dermed var gildet slut, og gæsterne gik eller kørte hjem.

Da A. Thaning i 1834–36 var præst i Dragstrup-Skallerup, skete det, at et forlovet par, der forøvrigt var velstående, havde ventet for længe – og pigen skulle føde. Der blev en forfærdelse, „som om himmelen var falden ned“, således udtrykte man sig. Pastor Thaning fik bevirket, at der blev sendt en pålidelig mand til amtmanden i Thisted med en forklaring af sagen – given af Thaning – for at få løst kongebrev. Dette skete, og parret blev viet mellem kl. 10 og 11 om aftenen. Bruden naturligvis liggende i sengen. Det var til stor beroligelse og trøst for familien. Hvor megen uro og travlhed begivenheden end havde forårsaget i det ellers så stille og rolige hjem, forsøgte man dog ikke gammel skik ved bryllupper. Der blev både bagt brød og brygget øl; ingen af delene skete dog til fuldkommenhed. „Da barnets fødsel antegnedes i kirkebogen, betegnede jeg det ikke i anmærkningsrubrikken som uægte født, men skrev, at det var født på forældrenes bryllupsdag. Ved konens indledning i kirken benyttede jeg lejligheden til at give hende adskillige alvorlige formaninger. Det vil ikke forundre, at en uægte fødsel under de forklarede omstændigheder kunne vække så stor forbavselse, når jeg bemærker, at jeg antager, at af alle børn i pastoratet, som ved den tid havde nået konfirmationsalderen, var der kun et eneste uægte født“.

Fra sygehusets oprettelse i 1870

Af P. Mariussen

FOR GODT FEM ÅR SIDEN blev det nye sygehus taget i brug, og i år tog man som bekendt det nye plejehjem i brug. Det kunne måske være interessant at kaste blikket tilbage for at se, hvornår og hvordan sygehusvæsenet startede her på Mors i sin tid. Det var nærmere betegnet i 1870, hvor Thisted amt og Nykøbing Mors købstad i forening købte en bygning, som indrettedes til sygehus for medicinske patienter. Sygehuset bestod dengang af:

- a. Et teglhængt grundmuret forhus, som er indrettet til sygeværelser med senge og øvrigt tilhørende inventarium, samt køkken med komfur, spisekammer, gang m. v.
- b. Et sidehus vesten i gården med søndre ende mod gaden indrettet til bolig for økonomaen, badelokaler, bryggers, plads til ildebrændsel m. v.
- c. Et lille hus norden i gården til småkreaturer, latrin m. v.
- d. En indhegnet haveplads med frugttræer etc.

I 1885 opførtes epidemisygehuset med ca. 20 senge, i 1902 ombyggedes økonomiafdelingen, i hvilken der indrettedes køkken med tilhørende lokali-

Gladelig jul!

Nedergaard-foto

Vestergade 15

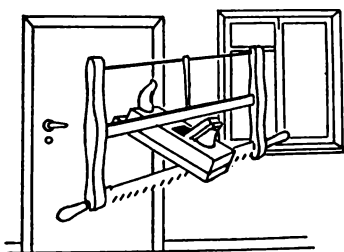
Nykøbing Mors . Telefon 720428

Atelier for moderne portræt . Industri- og reklamefoto

Alt i moderne
gulvbelægning
og tæpper

Nybygninger
og reparationer

Tilbud gives
uden forbindende

**Johs. Holbæk
Dalgaard**

TØMRER OG MASKINSNEDKERI

Riis' Allé

Telefon 721032

Se vort udvalg
i moderne møbler
i forretningen i
Riis' Allé

teter, bolig for økonomaen og kontor, samt på 1. sal en tuberkuloseafdeling på 8 senge og i stuen en sindssygeafdeling på 4 senge. I 1909 byggedes en ny medicinsk/kirurgisk afdeling med 40 senge, og den gamle medicinske bygning blev nedrevet. En selvstændig vaskeribygning med tørre- og strygestue samt desinfektionsanstalt opførtes i 1915. I denne bygning er der tillige indrettet systue og bolig for vaskeripersonalet. I 1925 foretoges en større udvidelse af sygehuset, idet der i tilslutning til den i 1909 opførte medicinsk/kirurgiske afdeling opførtes en ny bygning, som gav plads til yderligere 34 senge. Efter at denne afdeling var taget i brug, havde sygehuset plads til 74 medicinsk/kirurgiske patienter, 20 epidemiske, 8 for tuberkulose og 4 for sindsyge, eller ialt 106 sengepladser. Sygehuset er beliggende mellem Østergade og anlæget og ejes af Thisted amt og Nykøbing Mors købstad. Det til sygehuset hørende areal udgør ca. 1½ td. land. Sygehuset er bestemt til at optage patienter fra øen Mors, hvis samlede indbyggerantal er ca. 26.000.

Opførelsen af den store tilbygning i 1925 udførtes af arkitekt Chr. F. Nielsen, Aarhus. Bygningen er opført i to etager af røde sten med cementpudset sokkel, men i modsætning til de øvrige bygninger med tegltag. Den nye bygning, der ligger vinkelret på den ældre, er forbundet med denne ved en fladtaget toetagers forbindelsesgang, der mod øst er ca. 4 meter lang, og mod vest fortsætter i et fremspringende indgangsparti, der rummer hovedtrappen op gennem etagerne. I kælderen, der går under hele bygningen, er der foruden forskellige depotrum mod syd portørværelse, spisestue og to laboratorierum, mod nord, adskilt fra det nævnte ved en gang, findes kedel- og kulrum samt tøjsorteringsrum. Stue og 1. sal er bygget omtrent ens med korridor mod nord gennem bygningens længde adskilt ved sygestuerne mod syd fra lokaliteterne i udbygningen. I tagetagen er der mod syd funktionærværelser, mod nord badeværelser m. m. Den nye tilbygning kostede ca. 200.000 kr., medens monteringen beløb sig til ca. 40.000 kr. I oktober 1920 anskaffedes et røntgenapparat til fotografering, hvilket med installation kostede 15.543 kr. Ved læge Nordentofts tiltrædelse som overlæge medbragte han et røntgenapparat, som en tid blev drevet for overlægens regning, indtil det fra 1. januar 1924 blev overtaget af sygehuset for 15.497 kr. Desuden findes der på sygehuset lysbehandlingsafdeling med kvarts, soluks og kulbuelyslamper. Sygehuset har ikke selv sygeautomobil, men overenskomst om kørsel med en vognmand i byen, som stiller to sygetransportbiler til rådighed.

Og hvad fik man så at spise, da man startede sygehuset i Østergade 1870. Ja, spisereglementet, dateret 3. juni 1871, hvorefter patienterne i Nykøbing sygehus bespises, siger følgende:

a. fuld kost.

Frokost: Hver morgen 16 lod rugbrød, 8 lod sigtebrød med 1 lod smør samt 1/2 pot varm mælk.

Middag: *Søndag, tirsdag og fredag:*
1 pot kødsuppe kogt på 20 lod oksekød, deri to lod risengryn, gulerødder, kartofler, grønt og salt efter fornødenhed, samt 20 lod kød uden ben og sener.

Mandag:
1 pot mælkevælling, 1/2 pund brunet kød med kartofler.

Torsdag:
1 pot bygsuppe af 1/20 ottingkar bygryn, 1 1/2 lod sirup, 1/60 pot eddike, 1/2 pund brunet kød med kartofler.

Onsdag og lørdag:
3/4 pot byggrynsgrød kogt i mælk, fersk fisk med 1/2 lod smør og kartofler eller melpandekage.
Til hver middagsmåltid 12 lod rugbrød.

Mellemmad: Kl. 4 eftermiddag 1/4 pot øl, 16 lod rugbrød med smør.

Aftensmad: 1/2 pot byggrynsvandgrød med 1 lod smør og 1 pægl afskummet mælk.

b. mellemkost.

Frokost: Hver morgen 6 lod sigtebrød med 1/2 lod smør samt 1/2 pot varm mælk.

Middag: *Søndag, tirsdag og fredag:*
3/4 pot kødsuppe med kartofler og grønt uden kød.

Mandag og torsdag:
3/4 pot havresuppe med lidt eddike, 1 1/2 lod puddersukker (sirup) til eftermad fersk fisk med smør.

Onsdag og lørdag:
1/2 pot øllebrød og 8 lod sigtebrød med 1/2 lod sukker eller sirup. Til hvert middagsmåltid gives 6 lod sigtebrød og på onsdage og lørdage gives smør.

Mellemmad: Kl. 4 eftermiddag 6 lod sigtebrød med smør og 1/2 pot øl.

Aftensmad: 1/2 pot byggrynsvandgrød med 1 lod smør og 1 pægl afskummet mælk.

c. streng diæt.

Frokost: 3/4 pot tynd havresuppe eller afsiet bygsuppe med surt og sødt i til at drikke.

Middag: 3/4 pot bedre havresuppe med surt og sødt i og 8 lod franskbrød skåret i skiver.

Eftermiddag: 3/4 pot tynd havresuppe ligesom om morgenen.

P. Mariussen.

Morsø klarer alt

- lige fra kærnen til Dem!

Græstrø

Plænegræstrø

Kløverfrø

- øens frøfirma

Roefrø

Mit barndoms- hjem

Af Kirstine Bech

PÅ OPFORDRING vil jeg prøve at skrive lidt fra „gammel dav“. Og begynder med at fortælle om mit barndomshjem. Vi var 13 søskende, 7 piger og 6 drenge, og vi er allesammen levende, så nær som min ældste broder, som døde sidste år i februar. Vi har alle været gift og alle holdt sølvbryllup. Vort barndomshjem var meget fattigt. Ja, måske ingen, i hvert fald af de unge, kan forstå i dag, hvor fattige hjemmene da var. Den nøjsomhed, der var dengang, kan næsten ikke beskrives. Ja, det er faktisk ikke til at forstå, hvordan en mor og en far, som nu i mit hjem, hvor vi var så mange, kunne bjerpe føden til alle de munde. Den eneste hjælp, de fik, var 4–5 potter mælk om ugen, som gode folk gav os. Nu går det ikke sådan til længere. I min barndom kunne vi nøjes med en kartoffel, som var dyppet i salt, til vores middagsmad, i hvert fald var det tit, vi ikke fik andet. Kun én gang kan jeg huske, vi ikke havde noget at spise. Far var fisker, og den dag kunne han ikke komme ud at fiske for storm. – Han sad inde i stuen, og regnen piskede på vinduerne, husker jeg tydelig. Så kaldte han på mor og alle os børn; vi skulle synge en salme, så fik vi nok noget at spise i morgen. Og det fik vi. Dagen efter var det stille vejr, og han fangede da mange fisk, som han så kørte rundt med i en trillebør fra dør til dør og solgte, så blev der råd for brød.

Med sengeplads var det heller ikke så godt, vi lå gerne 3 i hver seng, og den ene var endda en kanape. Vi skulle helst vende os på én gang, så lidt plads var der, ellers kunne det næsten ikke lade sig gøre.

Jeg husker så tydelig om vinteren, når mor i mørkningen sad i kakkellovnskrogen og fortalte historier. Vi ville så gerne holde hende i hånden, men det kunne vi jo ikke alle, da der var så mange. – Jeg husker nogle af de historier, hun fortalte. Den om Hans og Grethe og Rødhætte. Den, der gjorde mest indtryk på os, var trollden, som boede i pandekagehuset. Når trollden kom ud i døren og med hul røst, som vi syntes mor var så god til at efterligne, sagde: „Bom, bom, bom, hvem er det, der æder af mit

hus?“, stod vore øjne næsten som på stilke. Også ud fra bibelhistorien fortalte hun. Om aftenen, når vi var kommet i seng, sagde hun til os, hvis vi ikke kunne huske Fadervor, kunne vi sige: „I Jesu navn“, for det var det samme. – Ja, sådan er der så mange ting, man kan huske.

Far sagde altid til os, både som børn og som voksne: „Betal det, du får, og tak, når du går, så skylder du ingen.“ Sådan gjorde de altid med de få penge, de havde. Når vi skulle løbe til købmanden, fik vi de penge, de havde, med i pungen, og for disse skulle vi gerne have 1 pund margarine og sukker for resten af pengene, og det blev skrabet på brødet, det var vi jo vant til, og der var ingen, der klagede.

Far var også kirkebetjent ved Dragstrup kirke, og mor hjalp ham trolig. Så vidt jeg husker, havde de det hverv i 42 år. Og jeg synes godt, jeg kan sige til deres ære, at de passede det kald godt, både med arbejdet og tiden. – Lige på slaget blev der ringet sammen, når der var gudstjeneste. Solen blev ringet op om morgenen og ned om aftenen, og det skulle også være til tiden. Mor så til klokken, når det var ved tiden, for hun skulle jo afsted, hvis far ikke var kommen fra fjorden. Engang imellem, når mor ikke kunne komme hjemmefra, måtte en af os ældste få lov at ringe. Jeg var der ind imellem, da jeg er nr. 3 i flokken. Det var somme tider, det kneb lidt med at slå bedeslagene, det skulle vi jo også lære. Jeg mindes en gang, jeg skulle gå over til kirken og tage flagene ned. Der havde været bryllup, og den gang skulle flagene hænge til hen mod aften. Den dag var det blevet næsten helt mørkt, og flagene havde deres plads oppe bag alteret, og dér skulle de ligge. Jeg spurgte, inden jeg gik, om ikke jeg måtte lægge dem i våbenhuset. Men ikke tale om det, jeg måtte op i kirken med dem. Jeg var meget bange, husker jeg. Da jeg gik hjem, var jeg nær faldet i åen. Det var blevet så mørkt, at jeg knap kunne finde gangbrættet. Jeg slap med et par våde fødder.

Når vi var blevet en ti til elleve år, skulle vi ud at

tjene, ja, nogle af os noget før. Jeg var så heldig at blive hjemme til jeg var elleve. Jeg husker endnu den majdag, jeg skulle gå. Mor stod i yderdøren, og jeg glemmer aldrig, hvad hun sagde: „Husk nu, min pige, altid at sige sandheden, hvad der end sker.“ Jeg ved ikke bedre, end jeg har bevaret hendes formaning. I den plads, jeg fik, skulle jeg hjælpe det, jeg kunne, både ude og inde, og så se efter to små børn ind imellem. Jeg græd hver aften, når jeg var kommet i seng. Det var et mørkt hul til kammer med lergulv. Der var mange mus, jeg mener også, at der var rotter, men dem så jeg nu ikke. Jeg skulle gå i skole hver tirsdag og fredag formiddag fra kl. 7 til 12, det var også om sommeren for os, der var i ældste klasse. Det var ikke ret tit, jeg kom afsted, for jeg skulle jo være hjemme og bestille noget. Der var godt nok nogle, som sagde, at så måtte der betales mulkt, men den tror jeg nu ikke nogen kom af med. Men tiden gik, og det blev november, og jeg måtte komme hjem om vinteren. Da skulle vi, der gik i ældste klasse, gå i skole mandag, onsdag, torsdag og lørdag hele dagen. Læreren havde så mange små børn, og det var ikke altid så let for lærerkonen at få arbejdet gjort. Så

hittede hun på at kalde på mig, endda meget ofte. Hun lindede bare døren til skolestuen (også i selve timerne) og sagde: „Kirstine,“ og så vidste jeg, at jeg måtte af sted ind og hjælpe. Jeg huede det ikke så godt, da jeg så gerne ville gå i skole. Jeg blev ikke sendt i skole, før jeg var næsten 8 år, og kom ud ved ansøgning før jeg var fyldt 14, jeg skulle jo ud at tjene igen. Da jeg var blevet konfirmeret, fik jeg en

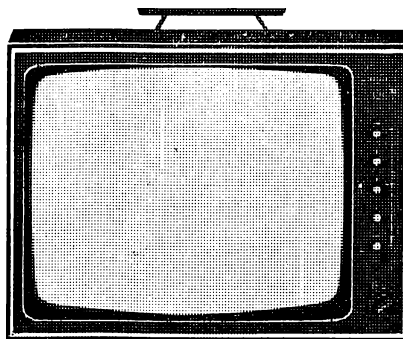
B & O BEOVISION 700 19" letvægts-TV - lige til at sætte i bogreolen.

Gå til radiofagmanden
Alle reparationer
udføres på
moderne værksted

BEOVISION 700 er en charmerende B&O TV-model med 19" billedrør, let og handy, med indfældet bærehåndtag, så det kan flyttes rundt i hele huset og iøvrigt anbringes diskret, hvor der ellers ikke er plads til TV - på bord, hylde, reol, etc. Ualmindelig sober og elegant formgivning. BEOVISION 700 måler kun 38x50x31 cm, vejer 19 kg, og fås i teak, palisander eller eg.

Vesterbro Radio

Chr. Sørensen
Vesterbro 17 . Nykøbing M.
Telf. 72 08 85

B&O - for den kreds, der diskuterer smag og kvalitet før prisen...

Husk **film og blitzpærer**
til julefotograferingen

Morsø Boghandel

v. Aage Platz

ALGADE . TLF. (07) 72 03 10

MALERMESTER

Peter Christensen

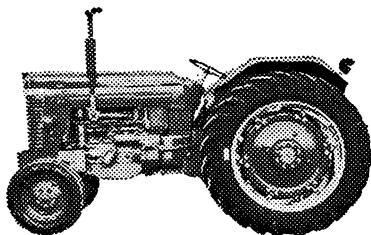

Mølløvænget 25
Nykøbing Mors
Telefon 720416

Simon Schøler

ELEKTRO INSTALLATØR

Grønnegade 10 - Nykøbing Mors
TELEFON (07) 72 06 58

Alt til landbrugets mekanisering

MORSØ/MOTOR
TLF. (077) 280 66 *Kompagni*

plads, som jeg beholdt i 5 år. Der skulle jeg også hjælpe både inde og ude. Men folkene var flinke, og det er jo noget af det bedste i en plads. Jeg husker hvert forår, når ajlehullet skulle ryddes og pumpen ikke kunne tage det sidste, skulle jeg derned og putte blæveret i en spand. Manden i gården stod ovenfor og hejste spanden op, det kunne ikke undgås, at skiddet stod mig om ørerne. Men sådan var det jo den gang. Man skulle bestille noget for føden og lønnen, der godt nok ikke var stor. Jeg fik 80 kroner det første år, 100 det andet, 125 det tredje, 150 det fjerde og 180 kroner det femte år. Det var 635 kr. ialt i fem år. Skab, kommode og cykel skulle jo blive ud deraf, foruden tøjet. Der blev heller ikke råd til cykel, før jeg var 18 år. Der var jo ikke noget med afbetaling, det var kontant det hele, og det kan vi vist gerne sige, at det var en god skik, om der var noget mere af det nu om dage. – Men hvor var det hyggeligt, når vi var samlet om langbordet om aftenen. Tit hændte det, at husbond eller madmor fortalte en historie, imens strikkepindene klirrede, måske også et enkelt hul på en strømpe måtte stoppes, indtil det blev malketid klokken halvni.

Lykken er ikke gods eller guld!

Nykøbing Mors børneasyl

Af
Valdemar Olsen

FUNDATS AF 6. MARTS 1896, stadfæstet af ministeriet s. m. den 30. og er sålydende:

I 1878 trådte en kreds af kvinder sammen for efter opfordring af kammerjunkerinde Elna Hedemann, da på Dueholm, at virke for oprettelsen af et asyl i Nykøbing, og efter at en basar havde givet et overskud på ca. 1700 kr. og nu afdøde grosserer M. C. Holm i København havde skænket et beløb af 400 kr., købtes en lille ejendom i Østergade, hvor der indrettedes asyl, men da dette snart viste sig at være for lidet, lod grosserer Holm for egen bekostning op-

Julen begynder hos **POUÅ**
HERRE TØJ

Vi har masser af gode gaveideer

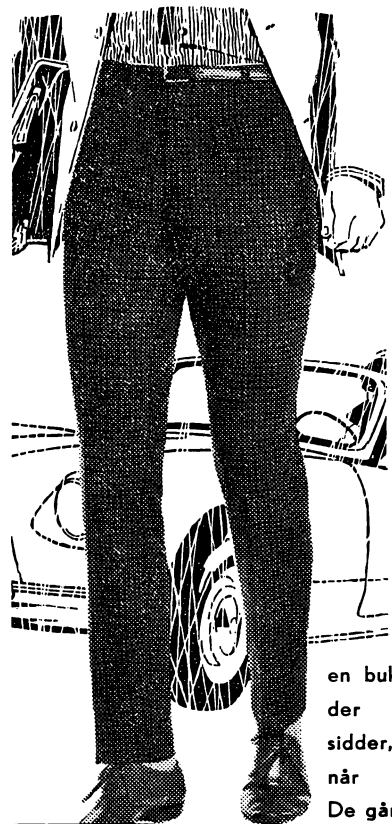
Handsker	39,50	39,85	7,50
Tørklæder	18,50	13,85	9,85
Slips	19,85	14,85	16,85
6,85			
Benklæder	125,00	88,00	68,00
48,00			
Skjorter ...	49,50	39,50	29,50
11,50			

CORA Skjorter

fås kun hos

POUÅ
HERRE TØJ

Algade 17 . Telefon 720159

en buks
der
sitter,
når
De går

Diolen

TOCAN

føre en ny asylbygning på et dertil af kommunen skænket grundstykke, og denne bygning blev højtideligt indviet den 4. november 1881.

Asylet ejer en kapital på 1400 kroner og Mathilde Faartofts sparekassebog på 100 kroner. Ved afdøde grosserer M. C. Holms og efterlevende enke, fru Emelie Holms testamente af 8. juli 1891 er der til asylet skænket en kapital på 25.000 kroner, som for tiden indestår i Overformynderiet, og hvoraf fru Holm for livstid oppebærer renten, dog imod at yde asylet årlig 400 kroner. Efter fru Holms død skal kapitalen ifølge testamente forvaltes af Nykøbing byråd, medens den årlige rente skal anvendes til asylets tarv. Dernæst har premierløjtnant Søren B. W. Dyhr af Odense ifl. fundats af 1. februar 1885, kongelig stadfæstet 18. juli samme år, oprettet et legat under navn af Boghandler Dyhr og Hustrus Legat, hvis størrelse er 7000 kroner, skal 2/7 dele af de årlige renter efter giveren og hans hustrus død tilfalde asylet.

For dette asyl oprettes herved følgende fundats:

1. Asylet har til formål uden vederlag at optage børn i en alder af 2 til 6 år fra Nykøbing købstad. Dog kan, for såvidt der er plads i asylet, også børn fra Vesterbro i Nykøbing landsogn efter bestyrelsens nærmere bestemmelse optages i asylet.

2. Bestyrelsen består af 5 medlemmer, kvinder eller mænd, hvoraf byrådet vælger 2 og de 2 præster i Nykøbing 2 medlemmer, medens de 4 medlemmer selv vælger det 5. medlem. Dog skal af de 2 medlemmer, som henholdsvis byrådet og præsterne vælger, mindst det ene være en kvinde. Valget gælder for 6 år, og bestyrelsen vælger selv sin formand og kasserer og fordelel forretningerne blandt medlemmerne.

De nuværende medlemmer af bestyrelsen, nemlig fru Marie Andersen, fru Thora Augusta Baadsgaard, frøken Dorthea Nyholm, fru Dagmar Winther og svensk-norsk vicekonsul A. H. Schade, er dog berettigede til at forblive i bestyrelsen, så længe de ønsker det og er bosiddende i Nykøbing eller landsognet, men når der ved noget medlems afgang skal foretages nyt valg betragtes de 2 førstnævnte som valgt af byrådet og de to derpå nævnte medlemmer som valgt af præsterne samt konsul Schade som valgt af bestyrelsen, således at henholdsvis byrådet, præsterne eller bestyrelsen foretager valg i den afgædes sted.

3. De med asylets drift forbundne udgifter udredes af renterne af kapitalformuen, indtægterne af de skænkede legater og af de årlige bidrag og gaver. Selve kapitalformuen må ikke formindskes uden i ekstraordinært øjemed og da kun til udvidelse

Vagner B. Sørensen

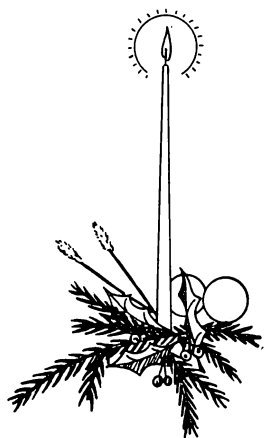
Entreprenør

Algade 28

Telefon 72 15 88

- ✧ Jord-, vej- og kloakarbejde
- ✧ Udgravning af byggegrunde
- ✧ Brolægning og asfaltering
- ✧ Sværtransport med blokvogn

Tilbud gives uden forbindende

Den rigtige julestemning får man,
når man gør sine

JULEINDKØB

hos **Morsø Landkøbmænd og**

Nykøbing Mors Købmænd

af asylvirksomheden eller på anden måde til gavn for denne. Ingen formindskelse af kapitalformuen må finde sted uden byrådets samtykke.

Det overskud, som i hvert enkelt regnskabsår måtte være til stede udover en kassebeholdning af indtil 1000 kroner, henlægges til kapitalformuen.

Denne formue anbringes efter reglerne for udlån af umyndiges og andre under offentlig tilsyn stående midler, og aktiverne forsynes med prohibitiv-påtegning af Nykøbing byråd.

Kassebeholdningen frugtbargøres, for så vidt det ikke er nødvendigt at have den kontant til stede, i en solid bank eller sparekasse.

4. Inden udgangen af hvert års februar måned aflægger bestyrelsen til byrådet regnskab for asyls kapital, dets indtægter og udgifter, hvilket regnskab revideres og decideres sammen med købstadskommunens regnskab.

5. Bestyrelsen, der er ulønnet, varetager alle asyls anliggender og antager det til asyls drift fornødne personale, derunder asylmoderen, samt fastsætter vedkommendes lønninger. Bestyrelsen træffer bestemmelse om børnenes optagelse i asyl, om dets indre ordning og om arbejdets daglige gang og affatter de fornødne vedtægter i så henseende.

Bestyrelsen kan overdrage nogle uden for bestyrelsen stående kvinder som dertil er villige, at have tilsyn med asyls daglige drift.

Det fremgår således af fundatsen, at det har været meningen, at asyls formål er at optage børn fra 2 til 6 år. – Behovet for asyl mindskedes med årene.

I 1922 blev der påbegyndt en børnebespisning, som der var stort behov for – der blev serveret to retter mad for op til 100 skolepligtige børn hver dag i de tre vinter måneder.

Madlavning, opvask, rengøring blev foretaget af betalt arbejdskraft; men den daglige servering blev foretaget af bestyrelsens damer, og opsynet med børnene var formandens opgave. Alt dette arbejde blev i de mange år fra 1922 til 1964 udført ganske gratis.

Da krigen i 1940 brød ud, vedtog byen at bygge til de eksisterende lokaler, så de kunne bruges til folkekøkken – det blev der heldigvis ikke brug for.

I 1941 ophørte byens tilskud til driften; men ved hjælp af frivillige bidrag blev bespisningen fortsat frem til 1964.

Det var en stor og fortjenstfuld indsats, der i de 42 år blev gjort til gavn for mange børn, der på asyl fik et hårdt tiltrængt tilskud til den hjemlige kost.

Valdemar Olsen,
formand siden 1939.

Jylland

Tekst og tegning:

Harald Bech,

V. Jølby

EN AF JYLLANDS smukkeste stationsbyer ligger i en stor dalsænkning. En å, som har sit udspring i en stor sø, løber gennem byen og videre ud gennem udstrakte enge for tilsidst at blande sig med Gudenåens vande. I denne by voksede jeg op. Det var før første verdenskrig. Efter denne forlod jeg min barndoms by, thi den havde ikke nogen fremtid for mig. Og så blev jeg „Fynbo“. Skønt jeg dér oplevede mange gode år, rig på mange glæder og faglig udvikling, så kunne jeg dog aldrig befri mig for en stille længsel efter Jylland. Fra denne Fyns-periode har jeg fundet følgende digt frem:

*Jeg længes at stande på Jyllands kyst
og lægge mig ind til dets brede bryst;
jeg længes at gense min barndoms jord,
hvor lyngen den brune på bakke gror.*

*Jeg længes at stande på bakkens top
en morgen, når solen i øst går op,
og skue ud over min fødeby
og se den til dåd vågne op påny.*

*Jeg længes at stå ved min barndoms å,
hvor ørred og gedde mod strømmen gå;
jeg længes at følge den muntre bæk,
som klukkende løber i skoven væk.*

*Jeg længes at stande ved skovsøens bred,
hvor vildanden dykker i vandet ned,
hvor sværdliljen vokser imellem siv,
og hvor der sig rører så mangt et liv.*

*Jeg længes at vandre fra sted til sted
en aften, når alt ånder glæde og fred,
og lytte til klokkernes bedeslag,
mens solen synker bag skovens tag.*

*Jeg længes at stande på Jyllands kyst
og lægge mig ind til dets brede bryst
og mindes den gamle folkeånd,
da arbejdet og gudsfrøgt gik hånd i hånd.*

Der skulle endnu gå mange år, før denne min længsel blev stillet. Men da jeg endelig genså min barndoms by, måtte jeg udbryde med St. St. Blicher: „Ak, hvor forandret!“, selvom jeg var forberedt på ikke at finde alt ved det gamle. Min barndoms by havde ikke haft tid til at vente på mig. Den var fulgt med i udviklingen og var blevet dobbelt så stor, og det meste af det gamle var forandret. Jeg kendte ingen, og ingen kendte mig. Men dalen, åen, bakkerne, skoven, søen og bækken var det samme, og jeg måtte sande med Jeppe Aakjær: „Hvad var vel i verden det fattige liv med al dets fortærende tant, om ikke en plet med en dal og lidt siv vort hjerte i skælvinger bandt.“ Og dog kunne jeg ikke blive her. Men – i Jylland „har jeg hjemme, der fra min verden går“.

Sjælland med de høje og lyse bøge er Sjælland. Og Fyn med de stynede popler og idylliske landsbyer er Fyn. De er begge lutter skønhed og sød romantik. Men Jylland er alt. Det har en stærk vekslende og storladne natur, særlig Nordjylland, lige fra det mest barske og øde til det mest frodige og skønne landskab. Mod vest er landet kun sjældent i ro, „men stormene går og brændingen slår på kysten med djærveste kno“. Mod øst skærer Kattegat sig ind i landet og danner skønne fjorde og vige. Og over Skagens hvide sande tager det livtag med Nordsøbølgen.

Jylland er landet med de frie udsyn, som giver øjet ro og hvile.

Marker og skove, indsøer og fjorde danner i forening det typiske danske skønhedsbillede. Markerne er nyttelandet, „hvor bondebrødet trofast gror“. Granskovene og plantagerne med den militære disciplin har en egen fortryllelse og forunderlig dragende magt, og de kan være af en sådan udstrækning, at de kan føre en ikke stedkendt vandrer vild.

Men også engene og de store moser danner en dejlig verden.

Og havet og stranden, som vi ikke kan undvære, er der aldrig ret langt til. Vesterhavets vældige naturkræfter er en oplevelse. Men for de derboende fiskere er det alvor, og det har præget dem i sind og tankegang. Men også stranden er rig på oplevelser, både for børn og voksne.

Af særlig skønhed er øen Mors, omgivet af Limfjordens ultramarinblå vande med de mange vige og smukke kyster. Mors er en skovløs men frodig ø. Høj og klar hvælver himlen sig over dens 363 km² bakkede overflade. De højeste punkter er Salger-Høj og den interessante Hanklit med de tertiære aflejringer ved Thisted Bredning. Mod nord er undergrunden moler. Her bliver de værdifulde, varmeisolerende og lette mursten til. Foruden broen over Vildsund med det smukke panorama er der fire færge-

rekord RENS

Rekord RENS er en ny form for rens — en ny hjælp til husmoderen. Ikke kilo-rens, men kvalitets-rens til kilopris.

Nygade 17, telefon (07) 72 06 26

Tøjet bliver duftende friskt, let og skinnende rent. Regelmæssig rensning er en god økonomi. Tøjet beholder faconen.

Sdr. Dråby, telefon 75 13 20

rekord VASK

overfarer til øen: Nykøbing-Glyngøre, Næs Sund, Feggesund og Sallingsund med Legind Bjerge. Den sidste er en absolut turistattraktion. Men den skal nu vige for en bro. I vor tid kan man jo ikke komme hurtig nok frem. Og dog har man så godt af at vente lidt for ligesom at finde sig selv.

Landet nord for Limfjorden er så betagende, at det ikke kan beskrives, men må opleves.

Fælles for hele dette herlige jyske landskab er de mange smukke kirker, der kan have en ret ejendommeligt form. Ofte ligger de på en høj bakke og kan ses milevidt. Sammen med de mange oldtidshøje står de som talende stene om Jyllands rige historie og som et vidnesbyrd om tonen fra himlen, der aldrig skal forstumme.

Der findes en righoldig litteratur om Jylland. Men ingen har vel besunget det højere end St. St. Blicher og Jeppe Aakjær. Og endnu synger lærken over Blichers brune hede, og Karup å nynner stadig Aakjærs lyriske sange, også dem, han aldrig fik skrevet.

Denne litteratur om dansk natur kan være os til stor berigelse og give os en dybere forståelse af mange ting. Det er dog ikke nok bare at læse om naturen. Den skal opleves, thi naturens inderste hemmelighed er livet selv. Men kun i stilheden kommer den os i møde. Derfor må vi ud af vores hule, og det gælder alle, ikke blot dem i byen, men også dem på landet. De går ofte og vader i hele herligheden uden at lægge mærke til, at lærken synger over deres hoved. Her er kilder nok til glæde og forfriskelse. I de sidste åringer har der været en stadig stigende strøm af turister til Jylland, og det må håbes, at flere og flere må finde her op og bestyrkes i kærligheden til vort fælles hjem – Danmark.

Løsning på labyrint-opgaven side 56

Kan du finde den rigtige Vej?

Trælast

stort velassorteret
og vellagret lager

Ovntørret træ
fra egen
damptørreovn

Grundlagt 1865
Øens ældste og største
Telefon 72 16 22

*Specialforretning
i bygningsartikler*

Gulvbelægnings-
materialer'
Imprægnerings-
midler
Isoleringsmaterialer
m. m.

EDVARD NIELSEN, ODENSE:

Cykling i min barndom

*En gammel Nykøbing-drengs erindringer fra
cyklismens tid i Nykøbing for ca. 60 år siden.*

I 1907, da jeg kom i lære på min fars cykel- og klejnsmedeværksted i Asylgade i Nykøbing, var der jo ikke mange cykler, og en fin ny cykel imponerede vi unge mennesker – jeg tror jeg tør sige: mere end den flotteste bil i dag.

Bare en tur på cykel – hvis man da havde lært den store kunst at cykle, var en oplevelse – og en sådan tur kunne klares for 35 øre, det kostede det nemlig at leje en cykel for 1 time, og prisen var 3 kr. for en hel dag.

Hos min far havde vi 3 cykler til udlejning – den ene var en meget robust cykel med massive ringe, den var særlig beregnet til at lære på, altså en *skolecykel* – den tålte alt, også de mange vælteture, og en gang imellem også en tur på hovedet med både cykel og rytter i åen, som den gang var nede i enden af Asylgade.

De to andre var pæne og solide cykler – den ene blev kaldt Simplex, og den anden „den brune“, og de var særlig om sommeren lejet ud én eller flere dage ad gangen, hovedsagelig til handelsrejsende, der skulle besøge de handlende ude omkring på Mors. På Mors var der jo ingen som helst trafikforbindelse, da der jo ikke var bane og den gang ingen biler – det eneste var postvæsenets hestekøretøj, der kørte til Thisted med afgang fra Nykøbing kl. 12 nat og kunne medtage 4–5 passagerer – men det var jo en dårlig tid at besøge de handlende på. Der var jo også rejsende, der lejede hestekøretøj, og når det var rigtig fint og skulle præsentere sig fuldtud, var det med kusk på bukken.

Antallet af cykler steg imidlertid, netop fordi det var det eneste *hurtige* transportmiddel, og Mors var jo næsten som skabt for cykler – alligevel var cyklen i mange år stadig et beundret køretøj, en maskine, som man i fagkredse kaldte den.

- i år skal det være

racerbaner

*Märklin
Sprint
Scalextric*

fra

**Nielsen &
Søgaard**

Telefon 72 02 95

**Dragstrup
CEMENTSTØBERI**

Frøslev
tlf. 79 31 11 - 211

✱

Alt i
bygningsartikler
rør
og fliser

*...gå tur i
butikken*

De er altid
velkommen

Markvosen

Tlf. 72 14 33

Efter min læretid rejste jeg, som alle andre svende, ud, og fik i 1912 arbejde på en nystartet cykelfabrik, S.C.O.; Odense, nu Danmarks største cykelkoncern med en årsproduktion på 150.000 cykler foruden knallerter. Ved starten i 1912 var første års produktion 4000 cykler.

Jeg blev i firmaet i 41½ år, de sidste 19 år som værkfører; men har aldrig fortrudt det, da cyklen altid har haft min store kærlighed, og jeg tror, at grunden er, at da jeg var ung, var det næsten en uopnåelig ting at få en cykel, i det mindste en ny.

En god, ny cykel kostede i 1912 mindst 130 kr., og så var det langt fra de fineste, de kostede op til 225 kr., og når man så tænker, at 130 kr. var fire meget gode ugelønninger, hvad så i dag, hvis en cykel kostede fire ugelønninger, ca. 1500 kr., så passede folk nok bedre på cyklen.

Jeg fik selv min første cykel, da jeg var 20 år, og jeg tror, det er derfor, nu jeg er pensioneret, at jeg i mine stille stunder tænker tilbage på dengang og så sammenligner det med i dag.

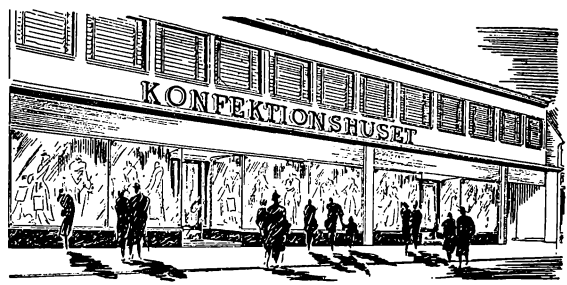
Jeg vil før jeg slutter, gerne for at pointere, hvad en cykel betød for dens ejer, fortælle en lille pudsig oplevelse: En kunde kom med sin cykel på værkstedet, han havde besluttet sig til at lade den påsætte frihjul, det var jo en stor luksus. Den skulle igen afleveres på hans bopæl næste dags eftermiddag kl. 4, og det blev min ældre broder, der fik overdraget hvervet at aflevere den; men kunden var meget spændt på at få cyklen og prøve den, så han stod i gadedøren og ventede, da min broder kom kørende på den. Herover blev han så rasende gal, at han skældte min broder så frygtelig ud. Han betalte regningen på 12 kr. og sagde så, at det var sidste gang, han havde sat sine ben på vort værksted – og han holdt ord, han kom aldrig mere.

Min broder skulle jo have trukket cyklen og ikke kørt på den; men fristelsen var for stor, tænke sig at kunne holde frihjul og bremse ved at træde tilbage, det var en vidunderlig fornemmelse.

Til slut vil jeg gerne nævne navnene på nogle af de mest kendte cyklister i Nykøbing, og jeg citerer de vidt forskellige mærker. Der var nogle amerikanske, formodentlig taget med hjem fra Amerika og så videresolgt af personer, som havde været i Amerika – det var jo ikke alle, der blev derovre.

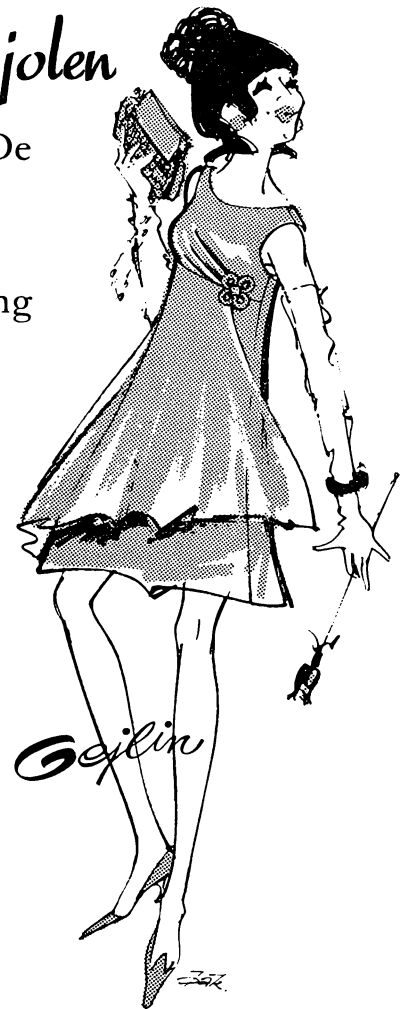
Det bemærkes, at alle de damer og herrer var kunder på min fars værksted og at jeg derfor så nøje kender personerne og deres cykelmærker.

Edvard Nielsen, Odense.

Julekjolen

finder De
i Deres
Special-
forretning

Indkøb hos de bedste leverandører gør, at De i vor kjoleafdeling finder et imponerende udvalg til populære priser, og dette i forbindelse med et tjenstvilligt personale gør, at flere og flere køber kjoler hos

Konfektionshuset

DERES SPECIALFORRETNING

Nykøbing Mors . Telf. (07) 721212 (to tolvete)

et vaskeri er Deres garanti

DANSKE VASKERIERS FÆLLESTILSYN
som består af Statens Husholdningsråd og Danske husmødres Forbrugerråd samt vaskeriernes organisationer, fører til stadighed kontrol med f-vaskerierne.

- * **Al vask og skylning sker i blødgjort vand**
- * **Vaskemaskiner og udstyr efterses til stadighed**
- * **Alle vaskerecepter er gennemprøvet og godkendt**
- * **Der føres stadig kontrol med sæbe og sæbemængder**
- * **Der garanteres begrænset vaskeslid**

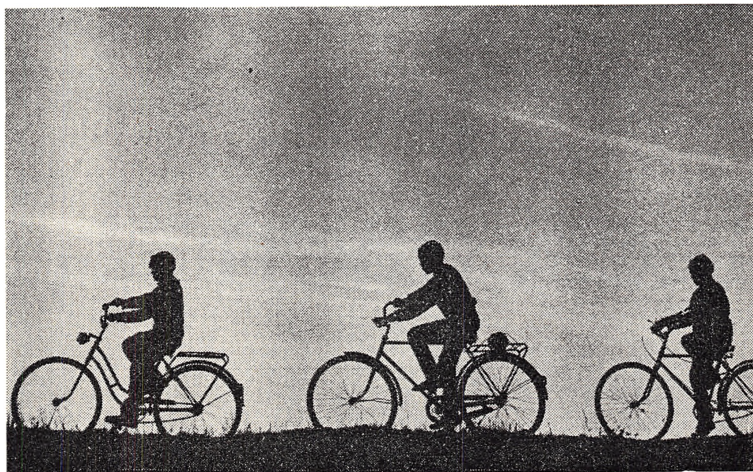
Alle f-vaskerierne har pligt til at rette sig efter enhver afgørelse af kundeklager, der træffes af ankenævnet for vaskerisager.

Morsø Andelsvaskeri vasker også gerne Deres tøj.

Morsø Andelsvaskeri

Nykøbing Mors . Telefon 72 08 99

Kendte borgeres cykelmærker ca. 1910

* * * * *

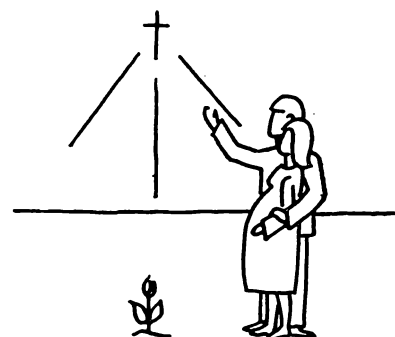
<i>Navn:</i>		<i>Cykelmærke:</i>			
Apoteker A. C. Teilman Friis	tysk	Nauman Germ.	Kontorassistent Nicolajsen	tysk	Schladitz
Direktør Messerschmit	amk.	Grawford	kandidat Hansen	tysk	Panther
Dyrlæge Lund	dansk	Hamlet	Frk. Hilda Hørning	eng.	Singer
Købmand Carl Solberg	tysk	Westphalen	Kordegn, lærer Pedersen	tysk	Panzer
Sagfører Jens Sørensen	amk.	Grawford	Isenkræmmer E. Brandt	tysk	N.S.U.
Lærer Vestergaard	tysk	Brennabor	Ekviperingshdl. J. Kaastrup	tysk	Opel
Lærerinde, fru Vestergaard	tysk	Brennabor	Fru Thisted Sørensen	tysk	Styria
Trafikassistent Drakkenberg	amk.	Rambler	Lærer Brix	tysk	Brennabor

*De går
ikke forgæves
i*

Slagteriudsalgene

Resedaen

af Morten Jensen

ADAM OG EVA sad under livets træ i Edens Have og frydede sig over Guds godhed og hans herlige skaberværk. Men uden for haven gik Djævelen, misundelig over deres lykke og pønsende på at berøve dem deres uskyldighed for at få dem bort fra haven. Da tog han slangeskikkelse på sig og krøb ned til en lille, yndig bæk, der kom fra det fjerne og rislede hen mod Edens Have. Så løb slangen på bækkens bred og hvislede:

„Ser du, hvor jeg kan bugte mig, risle og skinne, som du. Vi er hinandens lige, som Adam og Eva. Skal vi sende dem en gave. Her har jeg nogle smukke, røde bær, som du må bære ind til Eva, og når hun tager og æder dem, vil hun spørge dig, hvorfra du kommer, og hvor du går hen. Og du skal da blot sige: Følg mig! Du vil da få herligt følgeskab ud af haven. Kan du udføre dit ærinde godt, så skal du med tiden blive større og mægtigere end alle andre bække og floder.

Ved bækkens indløb i haven udspyede slangen skinnende røde bær i den. Og den svulmede et øjeblik, som om den allerede tænkte på at blive en stor og mægtig flod, men da den kom ind i haven, rislede den igen som den yndige lille bæk mellem træerne med slangens bær i sin favn. Den bugtede sig henimod livets træ, hvor Adam og Eva sad, men da den opfangede deres billede i sit klare spejl, sænkede den bærrerne ned på bunden af sit leje og løb hen og kyssede Adam og Evas fødder, hvorpå den fortsatte sit løb videre gennem haven.

Nogen tid efter stod Adam og Eva en morgenstund på en græsgrøn høj, der ragede op mellem træerne. De lovede og takkede Herren for al hans godhed imod dem, medens en lille lærke legede og dansede på solstrålerne og svang sig jublende mod det høje. Djævelen så det og harmede sig. Han tog igen slangeskikkelse på sig og krøb hen på marken, hvor lærken havde sin rede med unger i. Der lagde han sig som en ring omkring reden og hvislede til ungerne:

„Når jeres moder kommer, skal I hver forlange en guldkrone af hende“.

Men ungerne vidste ikke, hvad en guldkrone var, og da deres moder dalede ned i reden, glemte de guldkronen over hendes komme.

Men slangen sagde til lærken:

„Du har så travlt med at lege og synge for Æva, at du er nær ved at glemme dine unger over hende. Jeg har holdt dem med selskab, indtil du kom.“

Lærken blev undselig og vidste ikke, hvad hun skulle svare. Men slangen krøb hen på marken og lavede en fløjte af nogle hule rør, blæste gift ind i den og krøb så igen til lærken og sagde:

„Vil du flyve ind i haven og give Eva denne fløjte. Når man blæser i den, lyder det, ligesom når du synger, og når Eva får blæst i den, vil hun gå til Herren

i Nykøbing

Telefon 72 15 11

og forlange vinger, for at hun kan komme til at danse og lege på solstrålerne sammen med dig. Tænk dig, hvor herligt!“

Lærken krusede sine fjer, tog fløjten i sit næb og svang sig ind over haven, hvor den dalede ned mod Eva. Men da Eva så den komme, klappede hun i hænderne og udbød glad:

„Der har vi igen den kære, lille lærke!“

Nu kunne lærken ikke længere tie. Den åbnede sit næb, tabte fløjten og begyndte igen at synge og lege på solstrålerne for Adam og Eva.

Men morgenvinden greb fløjten og førte den ud over det store verdenshav, hvor den sank i dybet.

Djævelen krøb nu i slangeskikkelse ind i haven for selv at komme Eva i tale, og så krøb han omkring i græsset og ventede på en lejlighed.

En morgenstund havde Adam travlt med at opgrave nogle blomster, der stod i skyggen af træerne, og han bar dem hen og plantede dem i nærheden af kundskabens træ. Da krøb slangen hen mod et stort bøgetræ, under hvis grene Eva endnu sov. I bøgens krone sad en kvidrende fuglevrimmel, og ved dens rod lå en flok snehvide lam og dannede en ring omkring den sovende Eva. Nu løftede slangen sit hoved fra græsset og stirrede med sine lumske øjne hen på Eva. Pludselig tav alle fuglene, og lammene så hen på slangen, men Eva blev urolig i sin søvn og slog ud med hånden. I det samme kom Adam og kaldte på hende, og så trak slangen sig tilbage.

„Hvorledes har min Eva det?“ spurgte Adam. „Dine øjne er ikke så klare, som de plejer at være, når du vågner.“

„Jeg lå og drømte,“ svarede Eva. „Det var ligesom et par mørke, gådefulde øjne stirrede hen på mig og en kold hånd lagde sig over mit hjerte.“

„Ingen skygge må forstyrre vor fred,“ sagde Adam. „Nu går vi og synger Herren en lovsang, og når vi så får spist af livets træ, skal du hen og se blomsterne, jeg har plantet. De står endnu noget blege, men når du nu kommer hen og spørger dem, hvilken farve de ønsker, så får de den.“

„Tak, min Adam!“ sagde Eva, og de gik syngende hen mod livets træ. Men slangen, som havde hørt, hvad Adam sagde til Eva, krøb hen til de nyplantede blomster, hvor den spyede gift ved roden af en løvetand, og så hviskede den:

„Når Eva kommer og spørger dig, hvilken farve du ønsker til dine blomster, så skal du svare: Jeg ønsker solens farve. Nu er du den grimme af hele flokken, men så vil du blive den smukkeste. Men hvis hun siger, at den farve kan du ikke få, så skal du græde og bede hende om et kys.“

Derpå trak slangen sig tilbage og skjulte sig ved roden af kundskabens træ. Men løvetanden stod og sugede giften helt op i sine blomster.

Belysning - gode gaver

giver varige goder

Vils Installationsforretning

Aut. el-installatør Jørgen W. Sogaard

Vils, Mors — Telefon 784111 - 30

kør sikkert

kør SAAB

Evald Kristiansen

Aut. SAAB-forhandler, Vils, telefon 10

Køb hvor udvalget
er størst og billigst

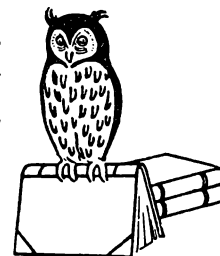

KIRKETORVET

NYKØBING M. . TELEFON 720905

Skrive- og regne-
maskiner

SALG OG
BYTTE

Niels Schmidts Boghandel

Algade 24 . Nykøbing Mors . Telf. 72 01 78

Gaveartikler
Glas
Porcelæn
Køkkenudstyr

Glasmagasinet

Thyra Lysgaard

Østergade 2, Nykøbing Mors, Tlf. 721019

Skal De arrangere en udflugt

eller lignende, så har jeg busser
i flere størrelser fra 7 til ca. 35
personer.

Forslag til ture sendes gerne.
8 personers bil uden fører.

Til hudspecialist i Viborg køres hver uge

N. Kr. Kristiansen

Fredsø - tlf. Nykøbing Mors 721864

*- det fikse,
det smarte;
vi har det*

Kjeldgaard
SKO

Telefon 72 01 55 . Nykøbing Mors

Nu kom Adam og Eva hen til blomsterne, og Eva spurgte hver af dem, hvilken farve, de ønskede. Gyldenlakken kendte intet smukkere end Evas guldrune hår, og så ville den være som det. Liljen ønskede at blive hvid som Evas pande, rosen ville være rød som Evas kinder. Violen var så stille og undselig af sig, så den ikke kunne få sig til at ønske noget, men så opmuntrede Eva den ved at se så mildt på den, og da ønskede den at blive blå som Evas øjne. Tulipanen dumpede lige ud med sit ønske og sagde:

„Jeg vil være rød som Evas læber!“

„Hvad skal så dine blomster ligne?“ spurgte Eva og så hen på resedaen.

Resedaen bøjede sig mod jorden og sagde: „Jeg tør ikke sammenligne mig med noget. Lad mine blomster være grønne, som jeg selv er.“

„Så du?“ henvendte Eva til løvetand.

„Jeg vil stråle med solens farve!“ svarede den.

„Du kan blive gul,“ svarede Eva, „men ikke som solen, der er alle farvers ophav.“

„Hvad er så vor frihed til at ønske, når vi ikke kan få, hvad vi ønsker?“ sagde løvetand bitter og begyndte at græde. „Kys mig, du skønne Eva.“

Eva vidste ikke, hvad hun skulle svare, og så bøjede hun sig hen mod løvetand og ville kysse den. Men Adam drog hende hastig bort og sagde:

„Endnu har min Eva ikke kysset andet end min mund!“

Eva vendte sig rødmende imod ham og gav ham et kys, idet de vandrede videre.

Solen kastede nu sine stråler ned på blomsterne. Løvetand blev gul, men som solen kunne den ikke blive. De andre blomster kom alle til at ligne det, de havde ønsket. Gyldenlakken, liljen og rosen så ned til resedaen og syntes, den så så fattig ud, og så enedes de om at give den lidt. Gyldenlakken gav den af sin gule farve, og liljen gav den noget af sin hvidhed, men rosen gav den en del af sin duft. Violen ville også gerne give den noget af sin farve, men resedaen sagde, at den var godt fornøjet med det, den havde, og bad blot violen se venlig hen til den, og det gjorde violen.

Tulipanen stod blussende rød og syntes ikke, den havde noget at give hen. Og Løvetand tænkte kun på sig selv. Den var utilfreds med disse gule blomster og kastede dem snart, og så fik den i deres sted grå fnug.

Nu kom lejligheden, som slangen længe havde ventet. Han sad i kundskabens træ og talte til Eva, der stod mellem blomsterne. Hun drak giften af hans ord og fik lyst til at æde af den forbudne frugt på kundskabens træ. Hun åd og gav sin mand med, og han åd. Da så Herren havde talt til dem og forkyndt dem følgen af deres ulydighed, og de måtte vandre ud af haven for ikke oftere at komme ind i den igen,

da fo'r stormen gennem haven, træerne rystede, og blomsterne græd, så nær som løvetand, den kastede sine grå fnug efter Adam og Eva, så de fik grå hår i hovedet, men resedaen slyngede sig om Evas ene fod og fulgte med hende ud af haven og var hende til trøst. Ved den græd hun, da hun havde mistet sin Abel, og den duftede sødt for hende, hver gang hun mindedes den dejlige Edens Have.

Siden udbredte resedaen sig vidt om land. Den snoede sig omkring Jakobs stav, da han måtte flygte for sin vrede broder, bort fra fader og moder. Den slyngede sig omkring Davids harpe, da han sang sine salmer for Israels børn og for alle kommende slægter. Den groede ved Jomfru Marias hus, da hun sagde: „Se, jeg er Herrens tjenerinde.“ Og den blomstrede i Getsemane Have, da vor Frelser bad sin smertens bøn til sin himmelske Fader, så hans sved faldt som blodsdråber til jorden, og der duftede den så velsignet, som aldrig før.

Også Løvetand eller fandens mælkebøtte, som den også kaldes, udbredte sig rundt omkring på jorden, og kan den ikke få lov at gro andre steder, så gror den på de hårde stier og de stenede veje, hvor den trampes og trædes af mennesker og dyr, men den rejser sig lige kæk igen og sætter endnu folk grå hår i hovedet.

Men resedaen blomstrer i enhver god kvindes have. Ingen træder med vilje og vidende på den, og når den dufter, da bringer den bud fra Edens Have.

Løsning på kryds- og tværsopgaven side 56

Julegaver

til store og små

hos **ERIK JENSEN**

De kan få

Algade 1, telefon 720415

Nye dæk

Afbalancering

Morsø Gummi

Grønnegade

Nykøbing Mors . Telefon 72 03 22

Saniteten

Forretning for badeværelseudstyr

Havnegade 10

George Bruslund

Blikkenslager - aut. vand- og gasmester

Havnegade 10, Nykøbing Mors, telefon 721240

*Morsø Jern- &
Stålforretning*

Asger Mathiassen

Algade 18 . Grønnegade 9 . Nykøbing Mors . Telf. (07) 72 14 22*

- vi lægger alle

HEUGAFELT

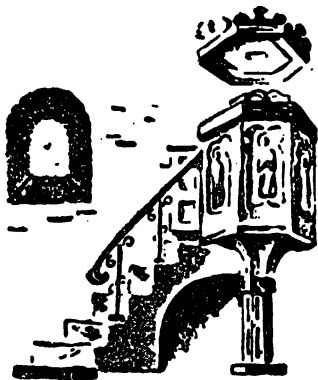
*fordelene
for Deres
fødder*

HEUGAFELT - ideelt til
såvel moderne
som klassiske hjem

Ellingsøe & Søn

Nørregade 5 . Telefon 72 05 31

T H S. S Ø R E N S E N :

Fra Limfjord til Østersø

HVIS EN, der kun havde været to år på Mors, ville give sig til at skrive om Mors og om morsingboerne, ville han let få det skudsmål: „Han skriver, som han har forstand til.“ Bedre skudsmål kan der ikke blive til mig, når jeg drister mig til at skrive lidt om Bornholm. Men jeg gør det alligevel, for jeg synes, det er sjovt at få en lejlighed til at fortælle lidt.

Før vi kom herover, kendte jeg ikke meget til øen. Jeg havde læst en bog om sognet og om en meget betydelig præst, J. Friis Hansen, som havde været her for 70 år siden. Og nu og da havde man hørt venner og bekendte fortælle om Bornholm.

Mit allerførste besøg her var lige før Sankthansdag for to år siden. Når solen skinner, er der skønt alle steder i Danmark på den tid. Jeg nåede at stifte bekendskab med noget af det særlige bornholmske, og det fortryllende og charmerende land, jeg da mødte på et par af årets allerskønneste dage, det er det sam-

me endnu. Om vinteren forsvinder fortryllelsen i nogen grad, men den kommer igen med forår og sommer.

Bornholm er 50 pct. større end Mors. Men her er måske 100 gange så megen løvskov. Jeg kan ikke gøre rede for de mange skove, der er alene her i sognet. Kommer man op på et højdedrag syd i sognet og ser nord på, så har man havet som sognets grænse mod øst og et bakket og bølgeformet landskab foran sig, med høje partier nordligst i sognet. Men hele vejen fra syd til nord er der det ene lille vandløb efter det andet, der søger ud mod havet, det vil sige, vandløbene ser man ikke, men langs med bækkene er der lange bånd med løvtræer, og båndene eller rækkerne følger vandløbene med de sving og krumninger, de nu kan finde på at lave. Helt imod syd og i vestsiden er der større skove, men også mange småskove med bindingsværksgårde og grønne marker ind imellem.

Bilen *køber man
selvfølgelig hos*

A/s Arne Rabenhøj

Aut. GM-forhandler

Nykøbing Mors
Telf. 721500

Største
udvalg i
legetøj

Willy Jensen

Lilletorv
Telefon 72 01 62

NIELS HANSEN

•CENTRUM•

Fjernsyn, radio
symaskiner, el-artikler
Philips byggesæt
støvsugere

Ljørslev pr. Nykøbing Mors
Telefon Ørding 25

Det er dog ikke alle gårde og bygninger, der har bindingsværk. Der er mange bygninger, der ikke pyn-ter slet så meget i landskabet. Men hvorfor alle de småskove? Det er grundfjeldet, klippen, der stikker frem hundreder af steder og på hundrede forskellige måder og bliver skjult af skov. Det er klippen, der giver øen sit særpræg, både hvor den ses og hvor den ikke ses. Den kommer også frem mange steder på markerne.

I nabosognet mod syd er der om muligt endnu skønnere. Der er blandt meget andet en stor, langstrakt dal med løvskov og med en å, der danner et ret stort vandfald. Jeg kan ikke beskrive, hvad et vandfald er, hvor vandet styrter ned over klipper og klippeblokke i mange afsatser og afdelinger. Det er også umuligt for mig at få et billede frem af en næsten kilometerlang klippevæg i den samme dal, med alle de variationer, den frembyder, de fleste steder dækket af træer, der ikke alene vokser op fra bunden, men fæster sig og vokser på de mest utrolige steder, hvor der bare er en lille afsats eller en ubetydelig revne. Man kan komme op på et højtliggende udsigtspunkt, hvor man ser hele dalens skov ovenfra. Jeg har engang set store bøgeskove i Rold ovenfra ved løvspring. Og noget lignende må kunne ses andre steder i landet. Jeg så Døndalens skov oppe fra Amtmandsstenen lige efter løvspring. Det var skønt. Det var vel det skønneste af det hele. Men dette sammen med vandfaldet og klippevæggene og stranden udenfor, først med rullesten og så forrevne klipper ved siden af, det er noget af det særlige bornholmske.

Alt det andet, både Hammerknuden og Almindingen og de store kystklipper og sneise af andre herlige ting må jeg lade ligge. For der skulle også være lidt om bornholmerne.

Den kirkelige og folkelige baggrund er anderledes her end på Mors. Der kan måske være et og andet på Mors, som man bedre kan værdsætte nu. Sognet her er antagelig mere broget end flere af de andre sogne. Her er landbrug. Her er fiskere. Her er pen-

sionatsfolk. Og her er stenhuggere. Og adskillige kombinationer af disse ting. Sognet har forøvrigt den særlige charme, at der er mange jyder her. Jeg har ikke tal på, hvor mange vi kan blive her i turisttiden. Men her er adskillige hundrede pensionatsværelser. Turisterne har jeg ikke meget med at gøre, selv om der kommer over ti tusind om året til Ols kirke. Jo, der kommer en del til gudstjenesterne. Ols kirke er den skønneste af rundkirkerne, synes vi. Den er ikke særlig stor, og tallet på kirkedistriktets beboere er ikke overvældende stort, 5-600 mennesker, og når vi er os selv, er det meget almindeligt med omkring 30 mennesker i kirke. I turisttiden bliver det til 50-80-100 og ganske enkelte gange mere. Det er noget ejendommeligt på disse søndage at stå overfor så mange fremmede mennesker. Sognets åndelige historie er broget. For godt 100 år siden skabte pastor Trandberg et mægtigt kristeligt røre på øen; det mærkedes meget her. Det liv, der vakttes ved ham, er senere fortsat i Indre Mission og i Luthersk Mission. Desuden er her en mindre kreds af baptister i Olsker og en lille adventistkirke i Tejn, hvor der ligeledes er en ret stor pinsemenighed. Der er fordragelighed og et godt sind mellem de forskellige kirkesamfund; hver passer sit. Også indenfor sognemenigheden ser det broget ud, med alle grader af kirkelighed og mangel på kirkelighed. Fiskerbyen Tejn med tusind mennesker og med en ny kirke fra 1940 er en ung by, selv om den er gammel; havnen fik en stor udvidelse for få år siden, og den har trukket mange unge familier hertil; her mærker man ganske særligt manglerne ved at være den, man er.

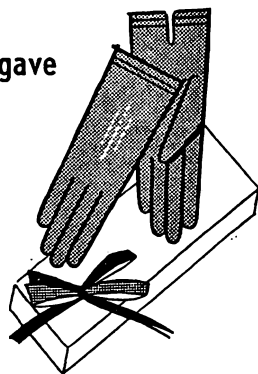
Tbs. Sørensen

Fra 1927 sognepræst i Dragstrup-Skallerup.
Fra 1965 i Olsker-Tejn.

Mangler De en idé til en gave

- vi har
det
store
uvalg

**Nørgårds
Lædervarer**

Kirketorvet, tlf. 720918

**Johansen
& Pedersen**

Tømremestre

Gasværksvej 53
Nykøbing Mors
Telefon 721139

Nyt fra Museet

DER ER i det forløbne år, i lighed med tidligere år, indløbet mange meddelelser til museet om jordfundne fortidslevn, i hvert enkelt tilfælde er der gjort undersøgelse på stedet. Mange af fundene har været af betydelig historisk værdi.

Alle undersøgelser har været ledet af museets medarbejder for markfund, planteskoleejer P. C. O. Nørgaard, Sundby, Mors. Som medhjælper skoleelever og andre historiske interesserede. Museet har en fast stab af frivillige medhjælpere ved de udgravninger, den foretager.

På en mark tilhørende planteskolen „Højsager“ i Bjergby har man undersøgt en overpløjet høj og fremdraget 3 stensatte grave. Grav nr. 1 indeholdt rester af et skelet og en dobbelt knap af bronze. Det interessante ved denne grav var, at der i fodenden fandtes en hob brændte ben af et menneske, disse brændte ben må henregnes til et offer. Enkelte lig-

nende fund kendes bl. a. fra Erslev, Mors (1928). Grav nr. 2 indeholdt ingen gravgods eller andet, men bar tydelig spor af, at den har været åbnet i en længst forsvunden tid. Grav nr. 3 var meget velbevaret, den lå ret dybt og tildækket med et stendække bestående af flere lag på en tykkelse af ca. 90 cm. Her fandtes et meget velbevarende skelet, en lancetformet stendolk på 26 cm, 2 hjerteformede pilespidser af flint. På en flad sten, der var anbragt i hoftehøjde, lå en flækket lårknogle af et menneske fra et andet individ end den gravlagte. Når dette har kunnet konstateres, skyldes det, at knoglerne var så velbevarede. Højsager udgravningen blev forevist for ca. 450 skoleelever og 30 lærere fra Nykøbing M.s provinsårskursus. Hos Alfred Krogh, Storup, har man undersøgt en stendyngegrav samt rester af et jernalderhus. Hos Børge Jensen, Lødderup, har man undersøgt en jordfæstegrav. Her fandtes 34 bronzefragmenter fra henholds-

hele familiens juledrik er fra

MORSØ BRYGHUS

- ✧ Prima møbler
- ✧ Udstrakt service
- ✧ Største udvalg
- ✧ Fornuftige priser

Vils Møbler

Brdr. Bjørnsgaard . Vils, Mors . Telefon 78 41 11 - 20

Et sted alt...

Bygningsblokke og isoleringsblokke

Fliser og Plantesten

Murer- og pudsemørtel

Færdigblandet beton

...alt på et sted!

Vils Cementstøberi

Beton- & Mørtelfabrik

v. Johannes Kankelborg Jensen

Vils, telf. 78 41 11 - 16

Jes H. Thiesen

TØMRERMESTER

N. A. Christensensvej 8

Telefon 72 02 33

Julegaven for hele familien

BEOMASTER 1400

Pris kr. 1690,-

Et fund for de virkelig kræse radiolyttere, udviklet for den stadig voksende kreds, der ønsker en radio, som „kan det hele“

MORSØ
Sjænsyn

Agade · Nykøbing Mors · Telefon 72 04 23

Centralhotellet

ANBEFALER

Restaurations-, krostue-, selskabslokaler

Spisninger op til 600 kuverter

Stor sal til udstillinger og foreningsarrangementer

Dinér transportable

leveres over hele øen fra vort anerkendte køkken!

Restaurations tlf. 2037 39
og køkken tlf. 7206 95

vis en arming, en dolk og et bæltespænde. Genstandene har været brudt i stykker, inden de blev nedlagt i graven. Genstandene forventes snart fra konservering. Så er det spændende at se, om alle stykker har været med i graven. Hos Erling Jacobsen, Ørndrup mark, har man undersøgt en overpløjet høj; midt i højen fandtes en grav, i hvilken der fandtes lidt brændt ben og en sværdknap af bronze. I højens ydersider fandtes 2 urner.

I en kjerparcel tilhørende Jens Chr. Jensen, „Pismølle“, Ø. Jølby, har man foretaget profilgravning gennem en affaldsdyng fra ældre stenalder og fået en del værdifulde stenredskaber fra denne periode.

Ovennævnte er de værdifuldeste undersøgelser, museet har foretaget i denne sæson, derudover har der været en del mindre undersøgelser. Alle undersøgelser, museet har foretaget, har været fulgt af egnens beboere med stor interesse.

Hjemme på museet har vi afviklet en vellykket udstilling, „Mit kæreste eje“, som dels kunne melde om godt besøg, men også stor interesse fra udstillerne, der virkelig kom med ting af bred interesse og med enkelte „perler“ imellem. Og glædeligt blev enkelte gode ting skænket museet og er nu indgået i samlingerne.

Fra Jens Riis, Sdr. Draaby, har vi erhvervet en oldtidssamling bestående af flere hundrede genstande fundet under kanalgravning ved Betinesbro i Ø. Jølby. Der var bl. a. 15 hjortetaksøkser, 50 benprene, 30 tværpile, forskellige slags økser, skår af lerkar, marvspaltede knogler og andre genstande fra bopladsen af videnskabelig interesse.

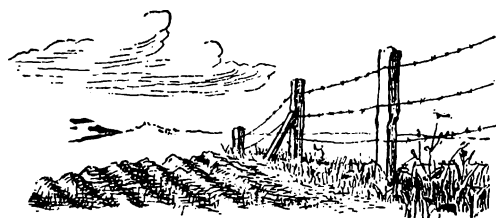
Ved samme lejlighed erhvervedes også en samling bestående af 140 tværpile og nogle kerneøkser, som Jens Riis har samlet på en mark i Hesselbjerg, Mors.

Og så fik vi endelig Dueholm Kloster opvarmet. Fjernvarme efter lærdes anvisning. Det blev oven i købet ca. 5 pct. billigere end anslået.

Opgaven er løst takket være gaver fra lokale firmaer og institutioner samt tilskud fra Kulturministeriet, men ikke mindst en særlig indsats fra rådgivende ingeniør H. A. Nielsen, Nykøbing Mors.

Et øget kommunetilskud fra Nykøbing M. købstad – og forhåbentlig også fra sognekommunerne – skulle så tillade os oven i købet at lukke op for varmen.

R. Dam. O. Degn Nissen. P. C. Nørgaard.

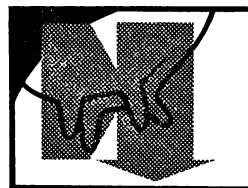

MODERNE KØKKENINVENTAR
– og gulvbelægning

Verner Hansen

Tømrer og bygningsnedker
Grøndalsvej 19 – Nykøbing Mors

FREMTIDENS
malkesystem
HYDROPULS

5% mere mælk
25% kortere malketid
Indtjener sig selv på 6 måneder

Forlang demonstration hos:

Aage Clemmensen

Nygade 11-13 - Telefon 72 15 66
NYKØBING MORS

ALFA-LAVAL

*Lad os klare julebagningen
for Dem*

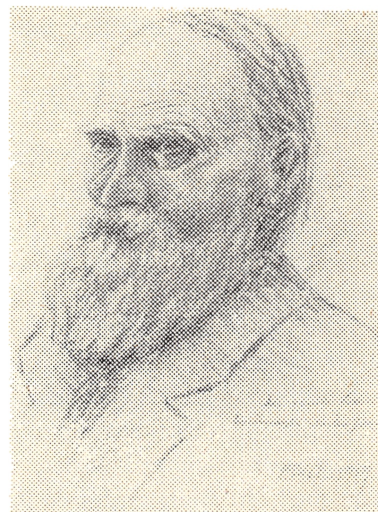
Vore specialiteter
i småkager og
brune kager an-
befales. Vore for-
handlere modta-
ger gerne Deres
bestilling.

Andelsbageriet . Nykøbing M.

„KRØLTOP“

* * * * *

Fortælling af Morten Jensen

MORTEN JENSEN

1842-1924

Friskolelærer i Dragstrup

MIDT INDE i landsbyen lå præstegården, hvori præsten boede, og et langt stykke vej derfra lå den ene af de kirker, han skulle prædike i. Ved samme kirke var der bygget et stråskur til stald for præstens heste. Der stod de hver søndag og åd deres gode havrehakkelse, medens præsten prædikede, men ellers stod skuret med åben dør til fri afbenyttelse for dem, der trængte til husly. Og så blev det taget i besiddelse af en stor spurvefamilie. Her var plads til reder og føde nok, gode havrekjærner i den hakkelse, som hestene havde spildt eller levnet i krybben, og i det hele var her en udmærket lejlighed for spurvene.

I familien var der en hanspurv, der udmærkede sig frem for de andre spurve ved nogle krøllede fjer i panden, hvorfor han blev kaldt Krøltop. Og Krøltop var i det hele et godt hoved og kunne kvidre og finde på som ingen af de andre. For det meste var det til den rene fornøjelse, hvad han fandt på, men undertiden voldte han også familien sorg og bekymring med sine kunster. Han fløj som den bedste, kunne slå kolbøtter både på jorden og i luften. Han hoppede, vrikkede og vraltede bag efter folk, når de gik i kirke, og var en stor mester i at efterabe alle deres bevægelser. Og glemte man at lukke kirkedøren, lokkede han straks sine kammerater til sig og førte dem med sig ind i våbenhuset, hvor de så holdt et syndigt hus og forstyrrede kirkesangen og holdt ikke op med deres kvidren og hvislen, før en eller anden jog dem på flugt og slog døren i for dem. En dag så Krøltop lejlighed til at flyve lige ind i kirken midt under prædiken, hvor han satte sig i nakken på en mand, der sad og vippede frem og tilbage, fordi han sov. Da Krøltop nu en lille stund havde moret sig med at sidde og gyngede, gav han et pip, kneb så med sit næb manden i det ene øre og fløj igen ud af kirken. Manden vågnede op i forskrækkelse, og siden turde han aldrig mere sætte sig til at sove i kirken.

En anden gang, da et brudfølge gik over kirkegården, tabte bruden en blomst af sin krans. Krøltop, der sad og så på stadsen, fløj da straks ned midt imellem brudfølget og snappede blomsten. Hans moder, som så det, rystede af angst for, at han skulle blive trådt ned, og gav sig til at skænde på ham, da han kom hen til hende med blomsten i sit næb, men så

lagde han blomsten ned for hendes fødder, slog en kolbøtte og kvidrede så sødt og indtagende, og så måtte hun holde inde med sin skænden og i stilhed glæde sig over hans raskhed.

En morgen, da klokkeren var oppe i kirketårnet for at ringe, fik Krøltop lokket hele familien med sig derop, hvor de satte sig på bjælken, som klokken hang i. Det var noget, der var både sving og klang i, og det gik meget godt, så længe klokkeren stod der, men da han så standsede klokken, var spurvene endnu så betagne af den stærke summen i tårnet, at de glemte at flyve ud i det rette øjeblik, og først da klokkeren var gået og tårnlemmen faldt til, kom de i tanker om, at de skulle have været med. Der blev da en voldsom forstyrrelse imellem dem. De flagrede omkring i alle kroge for at finde en udgang, med de fandt ingen, og så måtte de sidde der og sulte den hele dag. Krøltop fik skyld for det hele, og både de gamle og de unge skændte på ham, og de lovede alle sammen, at for fremtiden skulle de nok tage sig i agt for at følge ham på hans forvovne eventyr.

Først da det blev aften, og klokkeren kom igen for at ringe, slap spurvene ud og søgte da straks noget til føden. Det var dog kun lidt, de fandt den aften, men næste morgen var de tidlig på færde, og da fortalte Krøltop, at han kendte en have, hvori der stod et dejligt kirsebærtræ fuldt af modne kirsebær.

„Følg mig,“ kvidrede han, „og vi skal få os et måltid, der kan smage oven på denne sultekur.“

Der var ingen, som kom med indvendinger mod hans forslag, men da han fløj, fløj alle de andre bag efter, og kort tid efter sad de alle i kirsebærtræet og nød det lækre måltid under skæmt og kvidren.

Imidlertid havde manden, som ejede kirsebærtræet, opdaget spurvene, og han kom nu ud med sin bøsse og sendte en ladning hagl op imellem dem, og under forstyrrelse og forskrækkelse fløj de bort. Da

de alle uskadte sad hjemme i skuret, sagde Krøltopps moder:

„Krøltop, Krøltop! Jeg er bange for, at du en gang fører os alle i ulykke.“

„Lille moder,“ hviskede Krøltop, „skal jeg nu have skænd. Lad os hellere være glade, fordi vi slap så godt fra det. Jeg er endnu ganske sød i næbet, og det synes jeg også, I andre må være. Lad os så kvidre sammen.“

Han vedblev at kvidre, og snart kvidrede alle de andre med.

Krøltop var godt kendt med flere omboende spurvefamilier og velset hos disse. Havde de gilde eller havde andre sammenkomster, måtte de altid have ham med, thi ellers syntes de ikke, det gik, som det skulle, eller at den rette stemning var til stede. Han kunne more dem med sine kunster og kvidre for, når der skulle kvidres. Alle var glade ved Krøltop, og selv var han lykkelig.

Men så skete det en søndag, at der kom en tam stær med præstens vogn til kirke. Stæren stod først og så lidt fornemt hen på den lille, grå fugl, der hoppede omkring. Men da så Krøltop gav sig til at slå kolbøtter og gøre andre kunster for den, så fattede den godhed for ham og spurgte:

„Er du en rigtig gråspurv? Eller hører du hjemme mellem andre fugle?“

„Jo, jeg er en ægte gråspurv, og jeg er glad ved at være det,“ svarede Krøltop og gav med det samme stæren en prøve på, hvorledes han kunne kvidre.

„Man skulle ikke tro, at der mellem gråspurvene kunne findes sådanne fugle,“ sagde stæren forundret og lod sine fjer glinse i solskinnet. „Du har evner for det ualmindelige og er næppe kommet af ægget for at henleve din tid her ude i det simple skur.“

„Jeg forlanger ikke bedre hjem end det, jeg har,“ svarede Krøltop.

„Du er beskeden i dine fordringer,“ sagde stæren, „og det er meget smukt af dig. Men der er noget i livet, der hedder at komme på sin rette plads, og den er du ikke kommen på. Du må følge med til præstegården. Der skal du se solskin og skygge, skønhed og hygge, alt i stor stil, og så lever vi bedre, end du kan tænke dig.“

„Bor du der?“ spurgte Krøltop tankefuld.

„Ja, der har jeg boet i flere år,“ svarede stæren. „Bestemmelsen var først, at jeg skulle have boet ude i haven sammen med en elskelig mage, som jeg havde, men det gik anderledes til, end vi havde ventet. Vort hus stod oppe i et gammelt piletræ, og alt var i stand til vor modtagelse. Så holdt vi bryllup, men netop samme dag dansede vi begge i en rottesaks, så den slog sammen om os. Jeg fik min ene vinge brudt, så jeg blev uduelig til at flyve. Derfor

eras huse

før De bygger så tal med ERAS HUSE. Vi bygger netop det hus, De ønsker.
Vi ordner alt for Dem, tegning, byggetilladelse, ansøgning om forhåndslån og byggelån.

eras huse

er altid gerne til tjeneste. — Kom allerede nu, det kan tage lang tid at få byggelån.

ØSTER JØLBY TELF. 74 11 71 . 74 12 13 . 74 14 00 **eras huse**

må jeg nu al tid gå eller køre, når jeg vil en tur ud. Men endnu værre end mig gik det dog med min mage; thi hun blev så forslået, at hun døde dagen efter.

Præstens datter, den gode Eline, kom og fandt os og hjalp os af saksen, og hun plejede os på bedste måde, men som sagt, min mage døde, og jeg var sådan, at man kunne have gjort med mig, hvad man ville, jeg vidste hverken ud eller ind. Så tog Eline mig ind i stuen og satte mig i en kasse, gav mig æde og drikke, rettede min vinge, så godt hun kunne, og redte mig en blød rede. Lidt efter lidt kom jeg til mig selv, og så blev jeg tam og fik min frihed, kunne gå ud og ind i præstestuerne, som jeg lystede, og sådan har jeg det endnu“.

„Tror du, Eline ville være lige så god imod mig, som hun er imod dig, hvis jeg kom til hende?“ spurgte Krøltop.

„Det tror jeg sikkert“, svarede Stæren. „Hun er god imod alle skabninger, mest imod fuglene, og jeg er vis på, hun ville blive henrykt ved at høre dig kvidre.“

Foruden mig, der mener, jeg er hendes fortroligste ven blandt fuglene, så har hun også nogle kanarie-fugle, et par gamle, der kaldes Konge og Dronning, og seks velskabte unger, tre prinser og tre prinsesser, alle sammen klædt i guld fra top til tå. Den ene

prinsesse har en hvid krave om halsen, og derfor kaldes hun Hvidhals. Hele familien bor i et stort, kunstigt bur. Øverst er der guldringe til de gamle og pinde til de unge. Neden under disse er der bjerge og dale, og gennem bjergene går der tunneller fra dal til dal. Der kan de unge lege skjul, medens de gamle sidder i deres guldringe og synger“.

„Hvor det dog må være en glæde og herlighed at bo og leve der“, svarede Krøltop.

„Meget dejligt“, svarede Stæren. „Kom selv og se, og du vil sande, hvad jeg har sagt. Jeg spår dig, du vil gøre lykke hos kanariefuglene“.

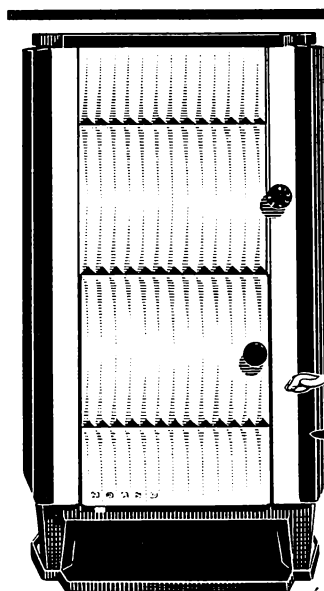
„Jeg vil dog først rådføre mig med min familie, før jeg tager dig“, sagde Krødtop.

„Ja, ja“, sagde stæren, „det er meget fornuftigt“.

Da Krøltop havde sammenkaldt sin familie og rådført sig med den, var der vel en del af dens medlemmer, der sagde, at hvis han mente, han kunne gøre sin lykke mellem kanariefuglene, så ville de på ingen måde stå ham i vejen ved at fraråde ham at rejse, men de fleste mente dog, at han helst måtte lade rejsenykkerne fare og blive hjemme og være dem til fornøjelse som hidtil.

„Man véd, hvad man har, men ikke, hvad man får“, ytrede Krøltops fader.

„Bliv, bliv, søde, lille Krøltop! Vi kan slet ikke undvære dig“, kvidrede hans moder. Mellem os er

morsø olieovn 1003

Morso olieovn 1003 er forsynet med en luftkontroller. Brændstof: Gasolie eller petroleum. Farve: Olivengrøn med perlegrå forplade. Højde 92 cm, bredde 54 cm, dybde 40 cm. Ydelse: 6000 cal./t.

AKTIESELSKABET
N.A.Christensen & Co.
KGL. HOFLEVERANDØR

NYKØBING MORS - TELF. 72 13 00*

KNUD LARSEN

Smedemester

Nykøbing Mors

Telefon 72 06 30

Vi har det Alt til mor og barn

Vi har det største udvalg til
DERES BABY

VENTEKJOLER - Pigekjoler fra 0—12 år
DRENGETØJ - benkl., jakke, skjorter fra 0-8 år

KØB JULEGAVER HOS

Hvass

**Byens eneste specialforretning
for mor og barn**

SIG

GLÆDELIG JUL

MED

Blomster

FRA **M. N. Overgaards**

Handelsgartneri

TELEFON: Udsalg 72 00 34, gartneri 72 00 29

Stort udvalg i

tobak

vine

piber

lightere

og andre

gaveting

finder De i

Havnegades Tobaksforretning

Anna Jørgensen

du noget, imellem kanariefuglene kan du let blive en nar, der er værre end intet“.

„Så bliver jeg“, sagde Krøltop og fløj hen og gav stæren besked.

„Ja, ja! men nu kan du betænke dig til søndag, for så kommer jeg igen“, sagde stæren og hoppede op på præstens vogn.

Krøltop ville nu slå sig til ro og glemme stærens tale, men det kunne han slet ikke. Der var vakt en længsel hos ham efter det ny og ubekendte, som han ikke før havde kendt. Somme tider, når han ret ville more både sig selv og de andre spurve, kunne han pludselig blive alvorlig og sætte sig hen i en krog, og så vinkede og blinkede det for ham i en underlig leg med små kanariefugle, der sang så fortryllende.

Da stæren kom igen den næste søndag og fortalte, at nu havde han omtalt og anbefalet Krøltop for kanariefuglene, og at disse meget gerne ville se ham ved deres hof og gøre hans bekendtskab, så slog Krøltop en kolbøtte, rystede alle betænkeligheder af sig og rejste med stæren til præstegården.

Da de kom dertil, gik de først en tur i haven og så på de smukke blomsteranlæg, og stæren forklarede en del om disse.

„Nå, hvad siger du så?“ spurgte han. „Er her ikke nydeligt?“

„Jo“, svarede Krøltop og så sig lidt bange omkring.

„Du er måske bange for katten?“ spurgte stæren. „Men den gør dig intet, når jeg er med dig, for jeg er kendt med den“.

„Jeg véd ikke, hvad jeg er bange for, men bange er jeg“, svarede Krøltop. „Alt er mig så fremmed og stort“.

I det samme hørte de en, som sang, og Krøltop spurgte, om det var kanariefuglene.

„Hvor vil du hen“, sagde stæren. „Det er Eline, som synger. Lad os nu gå ind til hende“.

De gik da ind i stuen, hvor stæren bukkede for Eline og forestillede Krøltop for hende, og hun tog meget venlig imod ham og ville straks tage ham op til sig, men han flagrede forskrækket hen i en krog.

„Han er endnu lidt vild af sig“, sagde stæren. „Men han bliver nok tam med tiden“.

„Det gør han“, svarede Eline, fangede Krøltop og satte ham ind i buret til kanariefuglene.

De to gamle sad i deres guldringe og så allernådigst ned til ham, medens de unge hoppene ned til ham, bukkede for ham og hilste ham med en lille koncert, så fin og nydelig, at han blev ganske henrevet derved, og så sad han stille og vidste ikke, om han turde røre sig i al denne herlighed, hvis mage han aldrig før havde set.

„Vil du have ansættelse ved vort hof, så må du kunne synge eller i det mindste kvindre“, sagde kanariekongen.

„Jeg kan kvidre“, sagde Krøltop, og så forsøgte han det, men da han slet ikke følte sig fri, og alle de fornemme fugle så på ham, gik det kun slet med hans kvidren, og han holdt straks skamfuld op.

„Enfoldige, så det kalder du at kvidre“, sagde kongen stolt. „Nej, nu skal du høre kvidren og sang“.

Han kommanderede nu de unge op på deres pinde, og så sang og kvidrede de alle sammen, så det skingrede efter.

Krøltop blev da så overvældet af disse stærke toner, at han kom til at ryste, og ønskede, at han igen sad hjemme hos sine egne.

Men da sangen var ophørt, hoppede Hvidhals ned til ham og gav ham det halve af en rosin. Selv spiste hun det andet halve, og så sagde hun:

„Bryd dig ikke om, at min fader er lidt stram. Sådant er han al tid over for fremmede. Du skal være vor broder og legekammerat, og så skal du kvidre med os. Hver fugl må synge med sit næb. Og så meget fik jeg hørt, at der er noget i din stemme, som vi andre ikke har“.

Denne venlige tiltale opmuntrede Krøltop så meget, at han tog mod til sig og kvidrede. Hvidhals hørte stille på ham, og da han holdt inde, strøg hun ham med næbet og indbød ham til at sidde på sin pind. Så fløj hun op og han bag efter.

Siden sad de to gerne på pind sammen og kvidrede, legede skjul i tunnellerne og spiste sukker og andre gode sager, som Eline gav dem.

Lidt efter lidt kom Krøltop til at føle sig som hjemme i sine ny omgivelser. Da kanariefuglene først lærte hans godmodige væsen at kende, så bar de over med ham, selv om han stødte lidt an imod deres fine former, trådte dem på tærne eller på anden måde var dem lidt nærgående. Den eneste, der ikke kunne finde sig i Krøltops måde at være på, var kanariekongen, hvorfor denne tit gav ham både hug og slag, så han måtte skjule sig i tunnellerne, til den gamles vrede havde lagt sig. Men når de unge pippede til ham og kaldte ham frem, for at han skulle gøre kunster for dem, kom han igen hurtig frem. Så vrikkede og vraltede han, slog kolbøtter og lod sig rulle fra bjergene ned i dalene, og så smuttede han med en lethed, som ingen af de andre, igennem tunnellerne.

Eline kom hver dag og gav fuglene æde og drikke. Hun gav dem frø, kage og sukker og andre småslikkerier, som hun vidste, de gerne ville have, så de havde al tid fuldt op. Når hun så så Krøltop gøre kunster, da lo hun og klappede i hænderne og sagde, at det rigtig lønnede sig at være god imod fuglene.

Stæren kom og så daglig hen til buret og spurgte om Krøltops befindende, og denne svarede da gerne, at han levede i herlighed og glæde.

EN JULEHILSEN TIL DEM - FRA 26 BRUGSFØRENINGER

Der er 26 Brugsforeninger på Mors

Tænk hvad det betyder!!

26 butikker hvor De kan købe førsteklases varer til den rigtige pris.

26 butikker med et sortiment, der dækker Deres behov.

26 butikker med et veluddannet personale, der står på pinde for Dem.

Der er altid en brugsforening i nærheden.

En rigtig glædelig jul ønskes alle morsingboere af

26 BRUGSFØRENINGER

på Mors

„Det fornøjer mig, at det går dig godt, og at du gør min anbefaling ære“, sagde stæren.

„Det eneste, der kaster lidt skygge ind i mit solskinsliv og undertiden ængster mig, er det, at jeg ikke har vundet kongens venskab“, pippede Krøltop. „Men jeg venter, det med tiden skal lykkes mig“.

Stæren nikkede og spurgte fortrolig:

„Hvad siger du om Hvidhals?“

„Hun er den yndigste af dem alle“, svarede Krøltop.

Krøltop blev dog skuffet i sin forventning om at vinde kanariekongens venskab, thi denne, som før havde været toneangivende og ledende ved alle lejligheder, kunne nu få lov til at sidde i sin guldring hele timer, uden at nogen lagde mærke til ham, og det ærgrede han sig over. En tid tav han dog stille og beholdt ærgrelsen for sig selv, men så begyndte han at tale om, at den gråspurv indførte fremmede sæder og skikke ved hoffet og fordærvede smagen hos de unge ved sit væsen og sine falske toner, og at han burde jages ud af buret.

„Jeg synes, han er en herlig pudsemager“, sagde dronningen. „Lad bare de unge more sig“.

„Ja, du er lige så forgabet i hans narrestreger som de andre“, sagde kongen.

„Mig foragter I alle og gør mig til et nul i mit eget bur. Skal jeg tåle det?“

Så en dag, da de gamle var nede for at æde, gjorde Krøltop sig så dristig, at han fløj op og satte sig i kongens guldring, hvor han så gav sig til at kvindre og bryste sig, som han havde set kongen gøre. Denne dristighed kom ham dyrt at stå, thi så snart kongen så det, fløj han rasende op og hakkede Krøltop i hovedet, idet han skreg:

„Ned med dig, din nævise hofnar. Jeg skal vise dig, hvem der har første ret her!“

Krøltop kom ned i en fart, og da kongen opbragt styrtede efter ham, søgte han dækning i en tunnel.

„Du glemmer din kongelige værdighed“, sagde Hvidhals. „Han er ingen hofnar“.

„Jeg skal plukke fjerene af ham, den krøllede oprører. Så vil jeg se, hvor hans indtagende væsen bliver af“, vedblev kongen oprørt.

„Hans indtagende væsen ligger ikke i hans fjer, men i hans kvidren og hans hele måde at være på“, sagde Hvidhals og søgte at stille sin fader tilfreds.

Men dette lod sig ikke gøre, thi så snart Krøltop atter kom ud af Tunnelen, styrtede han opbragt igen løs på ham med sit næb og rev ham med sine klør, så fjerene røg af ham.

„Skån ham, og hug mig ihjel“, sagde Hvidhals og kastede sig imellem dem.

Hankanariefuglens voldsomme færd blev i det samme forstyrret af Eline, der kom til stede, og da

MODERNE OLIEFYRING BEGYNDER HOS BP

BP har altid et oliefy, som dækker Deres behov. Uanset om det drejer sig om nyanskaffelse, eller De tænker på udskiftning af Deres oliefy, vil BP kunne hjælpe Dem med sagkyndig vejledning uden forbindelse. Installationen er vi også behjælpelig med - gerne gennem Deres lokale installatør. Vore finansieringsbetingelser gælder alle anerkendte oliefy. Ring til:

BP MORSØ DEPOT

GUNNAR MARK . Ø. JØLBY . TELEFON (07) 741305

hun så, hvor mishandlet Krøltop var bleven, åbnede hun burdøren for ham, og han smuttede da ud. Hvidhals smuttede bag efter ham, og da stuedøren stod på klem, fløj de begge ud i haven, hvor de skjulte sig i toppen af et stort pæretræ. Der sad de så og pudsede deres fjer og talte sammen. Krøltop var så lykkelig ved at høre, at Hvidhals ville følge ham for stedse, flyve hvor han ville, og bo, hvor han ville bo.

Medens de sad der, så de Eline og stæren gå i haven og lede efter dem, men de turde ikke give sig tilkende for dem.

„De små stakler“, sagde Eline. „De vil snart komme. De er jo ikke vant til selv at bjerge føden, og Hvidhals kan ikke tåle nattekulden“.

„Å, de hytter sig nok“, mente stæren. „De er nok fløjet ud i kirkeskuret. Det skal blive nærmere undersøgt på søndag, for så tager jeg der ud“.

Det blev aften og langt ud på natten, før de to i pæretræet fik sig et lille blund, og da de igen vågnede og alt var så stille omkring dem, gav de sig til at kvidre sammen. Så, da morgensolen skinnede ind i haven, fløj de ned i en af dens gange og hoppede omkring for at finde noget til føden. De havde ikke fundet mange frø, før de fik øje på Eline, der atter var ude for at lede efter dem.

„Lad os igen flyve op og skjule os“, sagde Krøltop, thi får Eline dig fat, så tager hun dig ind, og

jeg får dig da aldrig mere at se, for jeg tør ikke igen komme ind i buret“.

Han flagrede uroligt omkring hende.

„Lad os dog vise os for hende, så hun kan se, at vi endnu er levende“, sagde Hvidhals. „Se, hvor bedrøvet hun går og spejder efter os“.

„Jeg er bange, du dvæler for længe, min kære lille Hvidhals“, svarede Krøltop og satte sig hos hende i en ængstelig ømhed.

Han havde ret, thi medens de så hen på Eline, var der én, der så på dem fra det lange græs ved gangens side, og det var en stor, grå kat, der var på rov. Da Eline så var dem ganske nær, og de just ville flyve op, sprang katten til og slog Hvidhals til jorden med sin dræbende klo, så hun lå død på stedet.

„Fy! du afskyelige røver!“ råbte Eline, der så, hvad der foregik, og så kastede hun sin ene sko lige i hovedet på katten, så den forstyrredes i at tage fuglen med sig, da den nu tog flugten.

Krøltop blev så lamslået af skræk, at han næppe kunne flyve op i pæretræet, og da han så kom derop, sad han og gav sin smerte luft i lange, skærende skrig over det skete, mens han så, hvorledes Eline tog den døde Hvidhals og svøbte hende ind i et stort, grønt blad og begravede hende under et rosentræ.

Da Eline så var gået, fløj han ned og satte sig i rosentræet. Lidt efter kom stæren spankende, og da

*Homogeniseret sødmælk,
fløde og surmælksprodukter*

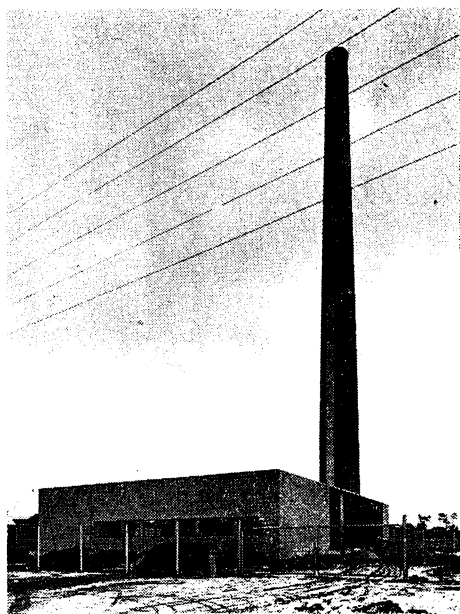
**i lystæt, bekvem og hygiejnisk
eengangsemballage**

samt smør og PERLE IS

fra **Dueholm Mejeri**

— det førende mejeri

Fjernvarme-
centralen,
Nykøbing M.

(proj. ing.:
H. A. Nielsen)

50 M HØJ SKORSTEN, INDVENDIG
FORET MED MOLER-RADIALSTEN

skamol

1/5 SKARREHAGE MOLERVÆRK

Møbler og tæpper

for alle hjem til alle priser

Gå til fagmanden
med Deres møbel- og
tæppeproblemer

*

*

*

*

Fixotræ Møbler

Egon Østergaard
Ø. Assels 76 40 36

Bogtryk

Offset

morsø bogtrykkeri

Nielsen & Nyborg

Havnegade 11 . Telefon 72 00 28

Oplev julen
i hyggelige

Sallingsund Færgetro

Krøltop så kom, hoppede han ned og meddelte ham den sørgelige tidende.

„Ja så“, sagde stæren tankefuld. „Så vil du måske bebrejde mig, at jeg har overtalt dig til at flytte til præstegården. Men tro mig, jeg har kun haft dit bedste for øje, og det har jeg endnu. Jeg véd af erfaring, hvad det vil sige at miste den, man har kær, og jeg tager inderlig del i din sorg“.

„Ja, det véd jeg“, svarede Krøltop. „Og jeg bebrejder dig intet. Men jeg fornemmer, at jeg bliver aldrig til fugl mere“.

„Sådan tænkte jeg også, den gang jeg havde mistet min mage“, sagde stæren. „Den gang var jeg lige til katten, men nu er jeg dog glad ved, at jeg lever“.

„Hvad mener du, jeg nu skal gøre?“ spurgte Krøltop.

„Du skal ikke blive her, for så er du snart færdig“, svarede stæren. „Heller ikke skal du komme til kanarieflugene, thi der kan du ikke være efter dette, som nu er sket. Men du skal rejse hjem til kirkeskuret. Der vil jeg så besøge dig, så tit som der gives mig lejlighed til det“.

Da Krøltop endnu nogle dage havde opholdt sig i haven og hver nat siddet i rosentræet og drømt om Hvidhals, fløj han en morgenstund mod sit gamle hjem, men han var næppe kommen halvvejen, før en høg kom farende efter ham og var lige ved at slå sin

klo i ham, da han pludselig dalede ned og smuttede ind i et drænrør, som netop lå på marken. Der sad Krøltop godt dækket for høgen, men så indeklemt, at han kun kunne røre benene en smule, og da han så mente, faren var forbi, og han igen ville arbejde sig ud, da mærkede han til sin forskrækkelse, at han hverken kunne komme frem eller tilbage. Der sad han så i to dage uden at få vådt eller tørt, og da han havde arbejdet med benene, det han kunne, gav han sig til at pibe og blev da hørt af en lille hyrdedreng, der gik på marken. Så snart denne havde opdaget Krøltop i røret, slog han dette i stykker, og Krøltop var fri, men han var så medtaget, at han hverken kunne hoppe eller flyve, og da hyrdedrengen så det, tog han ham med hjem til sine forældre. Disse havde netop et bur, og så blev Krøltop sat ind i det og fik æde og drikke, som han så hårdt trængte til, og så kom han lidt efter lidt igen til kræfter, og da ville han gerne have vist sin taknemmelighed imod disse gode mennesker ved at kvidre eller gøre lidt kunster for dem, men det havde han dog ikke lyst nok til. Den eneste måde, han kunne vise sin venlighed på

De rigtige svar på gåderne side 55:

1. Månen.
2. Nåle med tråd.
3. En sav.
4. vandmølle.
5. En øre-figen.
6. 10 og 14.
7. En fjerpen.
8. En skade.
9. En vejrmølle.

Nykøbing Jern & Stål

Grønnegade 12 . Telefon (07) *720600

over for dem, var, at han med sit næb pikkede deres fingre, når de stak dem ind i buret til ham. Men mere forlangte de heller ikke, for de var nøjsomme mennesker. Så en dag åbnede de buret for ham og slap ham ud, og da de så, hvor let han svang sig hen i luften, klappede de i hænderne af glæde over ham. Så fløj Krøltop hjem til stråskuret, og der blev da en uendelig kvidren over hans tilbagekomst. Stæren havde været der og fortalt familien, hvorledes det var gået Krøltop i buret og i haven, og at han så havde begivet sig på hjemrejsen. Da familien hørte dette, blev der almindelig bedrøvelse mellem dens medlemmer, og der blev sendt spejdere ud for at finde ham, men da disse så alle kom tilbage uden at have fundet spor af ham, blev sorgen endnu større, thi man troede, han var død. Men nu, da han så uventet kom, blev der, som sagt, stor glæde. Den ene efter den anden strøg ham med sit næb og bød ham velkommen, og så fortalte de, hvilket savn det havde været for dem at undvære ham, og bad ham nu for stedse at blive hos dem.

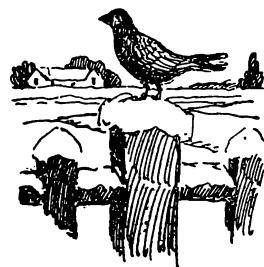
Det lovede Krøltop, og det holdt han. Han havde tabt lysten til at strejfe omkring, og blev nu næsten al tid i skuret eller i dets nærhed. Kun når det traf sig, at det var lidt knapt med føden hjemme, fløj han med hele familien hen til huset, hvor han havde opholdt sig en tid. Der vidste han, der boede gode

mennesker, som ikke ville gøre ham eller hans kammerater noget ondt. Og når de så kom der og satte sig kvidrende uden for døren, da kom manden eller konen og kastede frø og korn ud til dem, og når de så fik øje på Krøltop, sagde de:

„Der har vi vor egen lille fugl igen. Det er så morsomt, at han ikke glemmer os“.

Krøltop havde nu ikke nær så megen lyst til løjer som før, og kun ved enkelte lejligheder, når hans kammerater indtrængende bad ham om det, viste han dem igen sine gamle kunster.

Selv om der var lejlighed til det, så prøvede han nu aldrig på at forstyrre kirkesangen, men hver gang den lød, sad han ved et vindue og kvidrede med, og når han så kom hen og kvidrede for familien, var der kun en mening om, at så smukt som han kunne ingen andre spurve kvidre.

Ordbog for Mors

Ordsprog:

kle't og hæjer
di kan e bu'n hans ku'er forbæjer,
men skråj og ky's
di gyer e bu'n kuerløs.

Klinte og hejre kan forbedre bondens korn,
men skjaller og kornblomst de gør bonden
kornløs.

Dyrenavne:

sta'r	stær
spurre	spurv
ko'er	allike
å'nd	and
drå'gi	andrik
grawå-nd	vandgås
etterlingså-nd	krikand
bygå-nd	alm. and
smutå-nd	langøret dykker
ta'n	tærne
håtta'n	hættetærne
spletta'n	søsvale
ræ'nsपो'er	regnsbove

hås gommer
tink
stjæn'pæk
kliwskøn
blidså-nd
dy hø'n
digsmut
angelmus
law'er
sand'er
gre'sworm
sk'el'd bassi
tørvi bassi
løj't bassi
fandens hæjst
møllermand'
kr og hwæn's
hjon' tæj'
u'ntier
krem'plus
fi'rfæt
ø-l
kog'
ræ'lu's
stue ræ'lu's
søwa'bl

dobbelt bekkasin
plettet strandløber
præstekrave
klyde
vandhøne
stor vandsnarre
digesvale
markmus
stor ål
flynder
nallefisk
forsk. billearter
skarnbasse
fedtbille
løbebille
stankelben
fårebremse
stor myg
fårekyling
bladlus
firben
gråfirben
møllarve
tangloppe
rejer
vandmand

Gåder for kvikke ho'der

Efter August F. Schmidt: „Morsingboer i gamle dage“.

- Jeg låner af min overmand for at låne igen min undermand. Dog er jeg så ordentlig, at jeg ikke på et gran låner enten mere eller mindre, end hvad jeg selv får til låns. Jeg er meget gammel, men lige så gesvindt og let i min alderdom som i min ungdom. Heller ikke bider alderen på mig, mit ansigt er lige så ungt, som da det blev skabt.
- Jeg har hoved, jeg har krop, men hverken arme eller ben, hvor man sætter mig, der bliver jeg, mandfolk kan gerne undvære mig, men fruentimmer ikke, jeg gør dem megen nytte, med hvilket de forsvarer sig med næsvigheder.
- Jeg har ingen fødder, og dog må jeg gå frem og tilbage, jeg har ingen mund, og dog bider jeg med mine tænder. Jeg forårsager splid og trætte på en gang. I alt dette må jeg lade mig føre frem af andre, thi jeg har ingen øjne.
- En mand sagde: Når jeg har vand, kan jeg drikke vin, men har jeg ikke vand, må jeg drikke vand.
- Et ord har fire stavelser. Den første del bemærker en del af mit legeme, den anden en frugt, det hele en straf, man kan undgå.
- To personer spiste fisk, og den ene sagde til den anden: „Giv mig to af dine, så har jeg lige så mange som du“. – „Nej, giv du mig to af dine, så har jeg dobbelt så mange som du“. Hvor mange havde hver?
- Kød og blod er jeg kommen af, kød og blod findes ikke i mig, man skar mig med en liden kniv, og rev mig tarmen af mit liv. Konger og fyrster kan jeg forlige, stifte fred og ufred i land og rige, hvo mig det spørgsmål kan svare med ære, ham holder jeg for en mester at være.
- Hvad er det, der er hårdt som horn og hvas som torn, hvid som alabast, sort som tjære og grøn som sæbe, jeg kan stå og ikke gå, men hoppe, og derfor gør folk også undertiden nar ad mig?
- Der stander en knægt hist ude korrekt, min klædning blev skåren i fire konfert, at du nu ikke skal lide nød, jeg hjælper dig til både øl og brød, men agter du livet, så pas på dig selv, thi det er mig givet at slå dig ihjel.

Gi'r De op, kan De finde de rigtige svar side 53.

FUP eller FAKTA

Her kan alle være med. De første 9 spørgsmål omfatter ord, hvor De skal finde ud af, hvad det betyder. Der er tre muligheder – 1, X eller 2. De tre sidste spørgsmål er af en lidt anden karakter, men også med tre muligheder. Udfyld kuponen og indsend løsningen til „Jul på Mors“, Nykøbing Mors, og De er med i lodtrækningen om fine præmier. Indsendes senest 10. januar 1968.

	1	X	2
1. Allehånde. 1: Krydderi. X: Blanding af kemi og mystik. 2: Laverestående svampe.	1		
2. Alrune. 1: En runesten. X: Gl. islandsk tegnsprog. 2: Stængellos urt af nat-skygefamilien.			2
3. Antipoder. 1: Græsk. Folk, der bor på den anden side af jorden. X: Noget, gartneren bruger, når han poder. 2: Gl. dansk udtryk.	1		
4. Babu. 1: Udrykningshorn. X: Akademisk uddannet hindu. 2: Barnesprog fra Grønland.	1		
5. Batist. 1: Form for gymnastik. X: Særlig religion. 2: Lette, tætte lærredsvævede stoffer fra Frankrig og Belgien.			
6. Havkal. 1: Dygtig sømand. X: Planter ved Middelhavet. 2: 8 m lang haj, der lever i de arktiske have.			
7. Kalebas. 1: Musikinstrument. X: Flaskegræskar. 2: Indisk stamme.		X	
8. Skælhat. 1: Slægt af paddehatte med skællet hat. X: Indisk hat. 2: Et dyr med skæl.	1		
9. Vipperød. 1: Fugl. X: Rodfrugt. 2: Station mellem Roskilde og Holbæk.			2
10. På billeder fra tronfølgerparrets rejse til Canada så vi prins Henrik iført 1: Edenhat. X: Bowlerhat. 2: Høj silkehat.	1		
11. Hvad var det for en udtalelse, præsident de Gaulle blev så upopulær på under sin Canada-rejse? 1: Leve det frie Canada. X: Leve det frie Frankrig. 2: Leve det frie Quebec.			2
12. Hvem sagde: „Her står jeg og kan ikke andet“. 1: Chr. IV. X: Martin Luther. 2: Lord Nelson.	1		

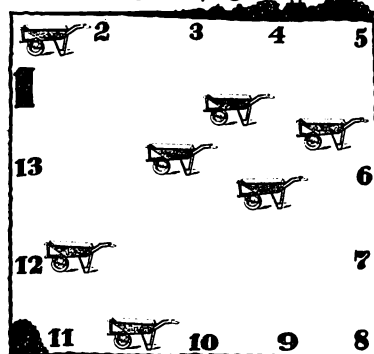
Navn: _____

Adresse: _____

Pebbernødder - OG ANDRE NØDDER

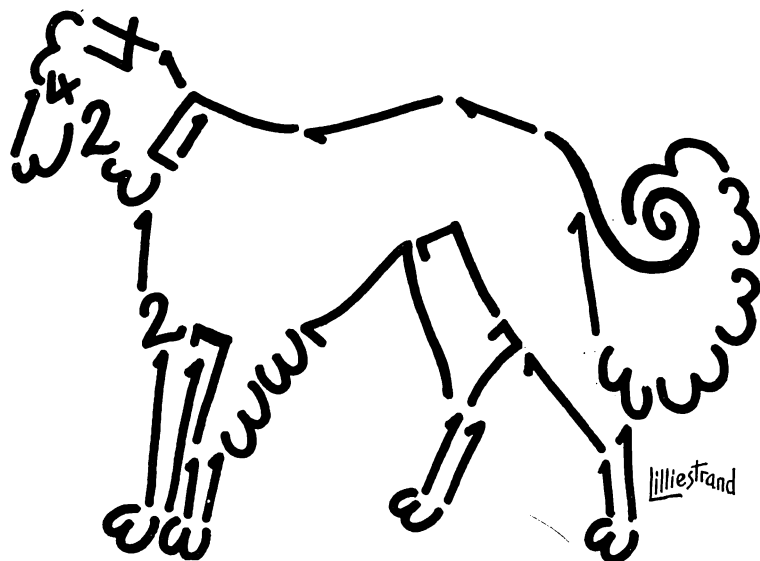
Det er altid spændende i en ledig stund at have et par konkurrencer at more sig med. „Jul på Mors“ har også i år mange konkurrencer. Nogle løsninger kan indsendes, og muligheden for en præmie er der. Andre konkurrencer løser man og finder løsningen et andet sted i bladet. – Nu ikke kigge!

Delingsopgaven

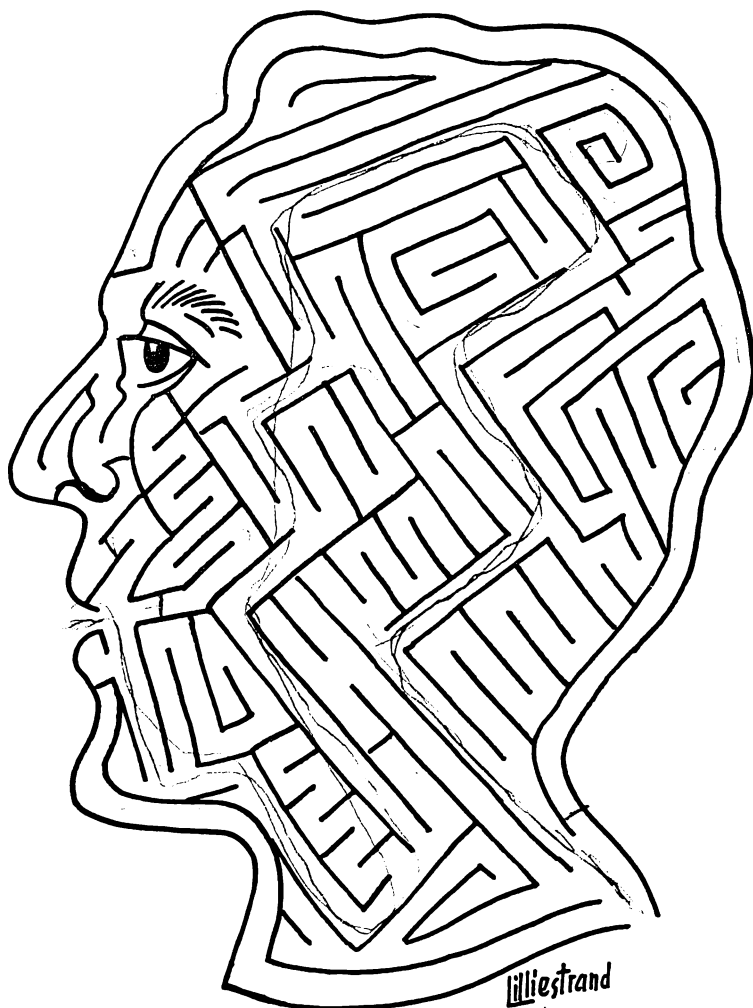

Med tre streger skal planen deles således, at der bliver 7 felter med en trillebør i hver. Mellem hvilke tal skal stregerne trækkes.

Løsninger på Talhund og Delingsopgaven indsendes senest d. 10. januar 1968 til „Jul på Mors“, Nykøbing Mors.

TALHUND Hvad bliver summen af denne talhund?

Kan du finde den rigtige Vej?

Løsning i bladet.

Jule-krydsord

FOR- RYKTE	TRÆET	TILTALEORD	FØRST OG SIDST I RØR	NY- VASKET
G	K	VENDER SMERTE	D	R
A	G	V	F	V
L	E	V	E	F
E	N	S	P	G
R	A	B	E	R
K	A	R	F	E
A	R	JYSK BY	S	K
L	T	PIGE- NAVN RUND- TOSSET	E	L
D	A	AN- HOLT	Ø	A
E	L	HØVED- STAD	R	O

Løsning i bladet.

TEMPUS URE . TEMPUS URE . TEMPUS URE . TEMPUS URE

Morslands
Historiske Muse
7900 Nykøbing Mors

ROAMER

Et af de mest solgte ure i verden (hvert 30. sekund sælges et ROAMER ur et eller andet sted i verden).

ROAMER herreur
i ædel stål fra kr. 180,-

ROAMER dameur
i gulddouble fra kr. 180,-

Byens største udvalg

Byens bedste service

JOHN JUSTESEN

Grønnegade 20 . Nykøbing Mors . Telefon (07) 720114

MORSØS STØRSTE SPECIALFORRETNING FOR URE

Det gælder vor skattepligtige indtægt

Det er fremtiden jeg
tænker på, og
derfor har jeg begyndt

Index-opsparring i Sparekassen

Den har givet os tryghed og

bedre sikring mod inflationen

bedre mulighed for at spare i skat

bedre mulighed for gode lån

og desuden har jeg udnyttet fradragsmuligheden
og sikret børnenes fremtid ved oprettelse af en

Børneopsparings-konto

altsammen klaret i

MORSØ SPAREKASSE

- hele familiens pengeinstitut